

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
24. APRIL
1991

Letnik XLV.
Štev. 18. (2600)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Direktor komisije za človekove pravice pri ES dr. Peter Leuprecht.

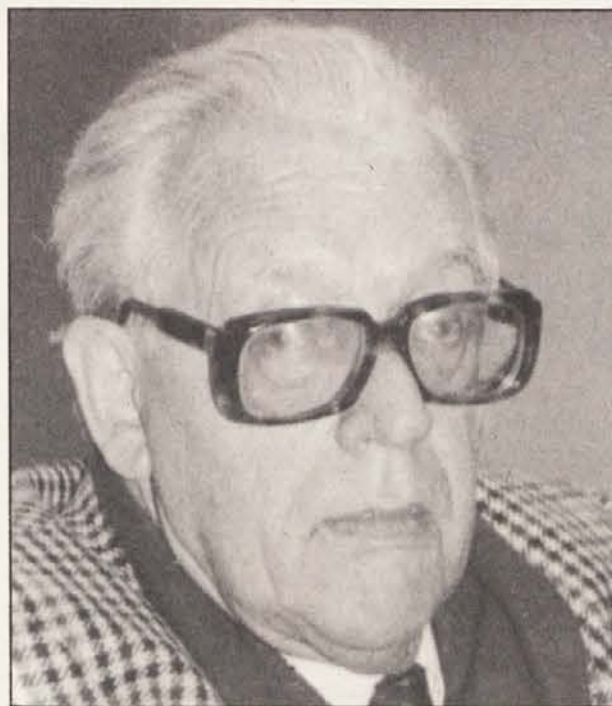
4. razred: Ustavno sodišče zahteva stališče od zvezne in deželne vlade!

Pritožba staršev proti neupoštevanju dvojezičnega elementarnega pouka v 4. razredu ljudskih šol na južnem Koroškem, ki jo je celovški odvetnik dr. Sepp Brugger jeseni lani vložil pri Ustavnem sodišču, je očitno utemeljena. Kot smo izvedeli z Dunaja, je Ustavno sodišče po temeljiti obravnavi pritožbe sprožilo postopek in od koroške deželne kot tudi od avstrijske zvezne vlade zahtevalo stališče.

Kot je znano, je zakonodajalec

dvojezični elementarni pouk na ljudskih šolah omejil samo na prve tri razrede, v četrtem razredu ljudskih šol pa slovenščino poučujejo le še na stopnji predmetnega pouka.

V pritožbi je rečeno, da je sedanja praksa v nasprotju z 2. odstavkom 7. člena Avstrijske državne pogodbe, v katerem je jasno opredeljeno, da imajo pripadniki slovenske narodnosti skupnosti pravico do osnovnega pouka v slovensščini.

Dr. Ringel – 70 let

Znani dunajski psihoanalitik in veliki prijatelj koroških Slovencev dr. Erwin Ringel (slika) si je za kraj praznovanja svojega 70. rojstnega dneva izbral prav dvojezično Koroško. S svojimi prijatelji in znanci je življenjski jubilej obhajal v obnovljenem kulturnem domu SPD Borovlje „Pri Cingelcu na Trati“ in s tem ponovno izkazal svojo povezanost z manjšino. Tudi uredništvo SV mu iskreno čestita.

Jasna zavrnitev Haiderjeve zahteve o „rodovni izkaznici“

Načrti uradnega ugotavljanja oz. preverjanja narodnosti otrok oz. njihovih staršev, s katerim je zagrozil koroški deželni glavar Jörg Haider v zvezi s prijavitelji k dvojezičnemu pouku v Celovcu, so iz vidika človekovih pravic zelo dvomljivi in tudi v nasprotju s po vsej Evropi sprejetimi načeli Evropskega sveta o pomembnosti in uveljavljanju večjezičnosti. To je poudaril direktor komisije za človekove

pravice pri Evropskem svetu, Avstrijec dr. Peter Leuprecht, ki je pretekli petek na povabilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem v Celovcu predaval o temi „Evropa jutri: etnocentrična ali multikulturna? in ob tej priliki tudi odgovoril na aktualna vprašanja.

Dr. Leuprecht je k Haiderjevi zahtevi po ugotavljanju in preverjanju etnične pripadnosti ob prijavi k pouku tudi poudaril, da gre razvoj v

Evropi v smer dvo- in večjezičnosti, ter pri tem dodal, da v primeru, če se hoče otrok v drugih zapadnih evropskih državah učiti drugega jezika, od njega nikjer ne bodo zahtevali, da prinese potrdilo o tej ali oni narodnosti pripadnosti svojih prednikov. „Taka zahteva, ki se je pojavila v Celovcu oz. na Koroškem, povsem nasprotuje sedanji evropski liniji“, je dejal dr. Leuprecht in poudaril, da upa, da se Koroška ne

bo sama izključila iz evropskega razvoja, „ki ge prav v nasprotno smer“.

Direktor komisije za človekove pravice, ki je številčni publikli v okviru svojega referata predstavil program šestih točk za uveljavitev multikulturnosti v Evropi – referat bomo v celoti objavili v eni prihodnjih izdaj našega lista –, je pozdravil novo usmeritev in odprtost slovenske narodnostne skupnosti na (Dalje na 2. strani)

Seja sosveta v Celovcu!

Prihodnja seja narodnostnega sosveta za koroške Slovence pri Uradu zveznega kanclerja bo tokrat v Celovcu, in sicer 29. aprila. Kot smo že poročali, bo glavna točka dnevnega reda ljudsko štetje oz. popis prebivalstva maja letos v Avstriji. Pričakovati je, da bo sosvet o ljudskem štetju sprejel posebno izjavo. Nadaljnja točka seje bo razprava o okviru potrebnih finančnih sredstev za slovensko narodnostno skupnost za leto 1992. Predvidena pa je tudi razprava o novelizaciji zakona o narodnih skupinah.

„Millonig dela škodo Sloveniji“

Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je na seji skupščinske komisije za mednarodne odnose pretekli teden v Ljubljani skrajno negativno ocenil dejavnost dr. Petra Millioniga, koroškega Slovenca, ki vodi predstavništvo Republike Slovenije v Washingtonu. Rupel je Millioniga označil za „slona v trgovini s porcelanom“ in članom komisije predlagal, da ga je treba takoj razrešiti dolžnosti. Delo biroja Slovenije na Dunaju pod vodstvom Karla Smolleja pa je slovenski zunanji minister ocenil za zgledno.

Mednarodno zanimanje

Da se mednarodna javnost in strokovnjaki zanimajo za narodnostno vprašanje na Koroškem, je minuli teden potrdil tudi obisk dr. Georga Castellana (na sliki desno), direktorja I.N.A.L.C.O. iz Pariza. Na sedežu ZSO sta mu položaj in strukturo koroških Slovencev med drugimi predstavila tajnik ZSO dr. Marjan Sturm in tajnik NSKS mag. Marjan Pipp. Castellana pa se je zanimal tudi za partizanstvo na Koroškem, s katerim ga je podrobneje seznanil predsednik ZKP Janez Wutte-Luc.

Slovenska vlada v krizi: ostopil dr. Mencinger!

Slabo leto dni po zaprisegi se slovenska vlada nahaja v hudi krizi. Po zamenjavi ministra za informiranje Staneta Staniča – na njegovo mesto je bil imenovan dosedanja namestnik obrambnega ministra Janše, Jelko Kacin – je v ponedeljek napovedal svoj odstop podpredsednik vlade in minister za gospodarstvo dr. Jože Mencinger.

Mencinger javnosti ni sporočil vzrokov za svojo nepričakovano odločitev, v političnih krogih pa menijo, da so med njim in šefom vlade Lojzetom Peterletom

nastala nepremostljiva razhajanja. Peterle na Mencingerjevo odstopno izjavo do večeraj ni reagiral, njegov biro pa je napovedal, da bo še v tem tednu vse jasno.

Peterle pa se ne srečuje le s problemom odhajajočega podpredsednika, temveč ga čaka tudi dokončna odločitev v zadevi ministra za kmetijstvo dr. Osterca. Kot je znano, zahteva njegov odstop Slovenska kmečka zveza - Ljudska stranka na čelu s predsednikom Omanom. Ta bi rad ta položaj zasedel s svojim zetom Marjanom Podobnikom...

Evropska skupnost zavira razrešitev jugoslovanske krize

Politična dogajanja v Jugoslaviji se v zadnjih štirinajstih dnevih zdijo podobna stopicanju na mestu. Po četrtem krogu razgovorov predsednikov republik prejšnji četrtek, tokrat na Ohridu v Makedoniji, se ta tako imenovana turistična potovanja predsednikov brez večjih uspehov naglo bližajo koncu. Še jutri na Cetinju v Črni gori in prihodnji četrtek v Bosni in možnosti bodo izčrpane.

Po neuspešnih pogovorih na Ohridu nekateri že računajo na drugo rundo. Edino, kar je prinesel ohridski sestanek, je sklep, da naj republike do 31. maja izvedejo referendum, v kakšni državi bi njihovi prebivalci hoteli živeti – v konfederaciji suverenih držav ali v jugoslovanski federaciji. Ob tem pa je še precej nejasnosti. Milošević bi hotel imeti nacionalni referendum in z njim tudi črnogorski predsednik Bulatović, ostali razen Slovenije, ki je plebiscit že opravila, pa državljanskega. Pri tem Hrvaška in Bosna in Hercegovina računata na manjši odstotek srbskega prebivalstva v njunih republikah, Milošević pa s svojo željo po nacionalnem izražanju še vedno na ustanovitev Velike Srbije ali v drugi varianti Srboslavije.

Pri vsem tem pa v ozadju igra veliko vlogo evropska dvanajsterica. Še kar naprej se zavzema za celovito in enotno Jugoslavijo. Kljub njenim komisijam, ki so že nekajkrat obiskale predvsem Kosovo, in negativnim ocenam o srbski demokraciji pa s svojimi stališči podpirajo prav Miloševićevo opcijo s trdo federacijo. Ta dvoletna politika se odraža na eni strani v zahtevah po demokratizaciji v vsej Jugoslaviji, v deklarativnem priznavanju samoodločbe narodov, po drugi pa prav v nasprotnem, v posrednem podpiranju najbolj nedemokratične linije v Jugoslaviji. Ponavlja se pribaltska politika, odnos do razdružitvenih teženj v Češko-Slovaški, nenaklonjenost razpadanju Sovjetske zveze, za katero bi bila Jugoslavija lahko celo spodbuda. Rapalska in sanžermenska pogodba in Jalta še niso pozabljene. Velike in predvsem bogate sile bi hotele še naprej odločati o usodi malih

narodov in ob tem utrditi meje, ki so jih v preteklosti najpogosteje postavljale brez njihovega soglasja. Izjave, da bi razpad Jugoslavije ali njena preureditev lahko povzročila nestabilnost ali celo porušenje ravnovesja v Evropi, niso iz trte zvite, temveč v njihovih ozadjih tiči globok strah, da bi nacionalne samoodločbe dejansko postavile pod vprašaj tudi kako drugo mejo v Evropi.

Evropa in ves Zahod s predsednikom Bushom se zavedata, da tak pritisk na jugoslovanske republike lahko izvajata predvsem z ekonomskimi in finančnimi ukrepi. Prav zato niso čudne izjave predsednikov evropske dvanajsterice ob nedavni ustanovitvi evropske banke za razvoj v Londonu, ko so centralistu, predsedniku zvezne vlade Markoviču, zagotovili finančno pomoč, hkrati pa ponovili stališča ES, da katerakoli razdružena ali odcepljena republika nima nikakršne možnosti in da bo morala dolgo čakati v čakalnici pred Evropo.

Ob tem pa je tudi zanimiv odnos jugoslovanskih sosed, Avstrije in Italije. Prva je dokaj na široko odprla vrata slovenski diplomaciji in se megleno opredelila do morebitne odcepitve Slovenije in Hrvaške vsaj z izjavo, da ju ne bo pustila na cedilu, Italija pa s svojim zunanjim ministrom De Michelisom zastopa trdo zahodno linijo v korist centralizmu in Beogradu. Pri Avstriji se bo njena demokratična naklonjenost morala seveda še izkazati, najpozneje tik pred vstopom v Evropsko skupnost, v medsebojnem stališču do jugoslovanskega vprašanja pa bo posredno verjetno ključna točka prav Južna Tirolska.

Jože Rovšek

Hud prepri v koroški SP

V koroški socialistični stranki je prišlo do hudega prepira med bivšim šefom klubske frakcije v deželni zboru dipl. trg. dr. Erweinom Paskom in predsednikom stranke dr. Petrom Ambrozyjem. Na ponedeljkovi seji predsedstva in prezidija se je prepri tako zaostri, da očitno ni več pogovorne baze med obema politikoma, saj se oba medsebojno obtožujeta preko medijev.

Paska je izjavil, da se ne more več strinjati s politično linijo predsednika stranke, in zaenkrat izstopil iz vseh vodilnih organov stranke. Glede svojega mandata v deželni zboru pa je dejal, da bo počakal na volitve na občnem zboru stranke maja letos in potem sporočil svojo odločitev.

Predsednik stranke dr. Ambrozy pa je po baje zelo živahni seji najvišjih organov stranke napovedal, da bo seveda ponovno kandidiral za predsednika stranke in da ni edini, ki v vedenju Paska vidi širši, tudi medijski napad na njegovo osebo.

Predstavnika madžarskih narodnosti obiskala ZSO

Pretekli teden v sredo sta se predstavnika Urada za narodnostna in etnična vprašanja na Madžarskem, Janos Wolfart (predsednik) in Otto Heinek (višji uradniški svetnik), ob svojem obisku na Koroškem sestala tudi s predstavniki obeh osrednjih slovenskih organizacij. Ob tej priložnosti je dr. Marjan Sturm gostoma predstavil pluralistično strukturo Zveze slovenskih organizacij ter še posebej poudaril interkulturalnost, za katero se zavzema. Tajnik NSKS mag.

Marjan Pipp pa je orisal naloge in probleme, s katerimi se ta čas srečuje slovenska narodna skupnost na Koroškem. Gosta je spremljal tudi vodja biroja za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi dr. Pavel Apovnik. Ob tej priložnosti so obiskali tudi Zvezno gimnazijo za Slovence, dvojezično trgovsko akademijo, dvojezično ljudsko šolo v Celovcu ter Mohorjevo založbo. Sestali pa so se tudi s predstavniki kulturnih organizacij.

Jasna zavrnitev...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Koroškem do novih evropskih tokov in pri tem izpostavil osnutek novega programa Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Dr. Leuprecht pa je koroško javnost presenetil z napovedjo, da na sedežu Evropskega sveta v Strasbourgu razmišljajo, da bi morda celo na Koroškem in v sodelovanju s celovško univerzo v „bližji prihodnosti“ izvedli konferenco Evropskega sveta na temo „človekove pravice in interkulturalna vzgoja“.

Pri tem je nekoliko pikro menil, da taka konferenca „prav na Koroškem ne bil bila povsem odveč“, ne da bi s tem hotel ustvariti vtis, da ni

tudi drugih držav, ki bi bile prav tako potrebne razprave o zastavljeni temi. Koroška pa da bi imela dobre možnosti za prireditelja predvsem zaradi svoje geopolitične lege, saj leži v neposredni bližini držav na jugovzhodu in vzhodu Evrope, v katerih je v zadnjem času prišlo do velikih družbenih in političnih sprememb.

Ob tem je dr. Leuprecht sicer menil, da se je v teh državah precej spremenilo na boljše, da pa se – posebno v zadnjih mesecih – spet vse pogosteje pojavljajo znaki, ki peljejo v smer nacionalizma in etnocentrizma. Takim pojavom pa se bo treba upreti po vsej Evropi.

Koroška močno zaostaja!

Najnovejši gospodarski podatki o Koroški niso kaj razveseljivi! Na občnem zboru delavske zbornice pretekli petek v Celovcu je bilo rečeno, da Koroška v primerjavi z drugimi zveznimi deželami v Avstriji močno zaostaja ne le pri osebnih dohodkih, marveč tudi glede delovnega trga. Brutoproizvodnja je v prvih treh mesecih letos narasla le za 3,7 odstotka (avstrijsko povprečje 4,9), število nezaposlenih pa se je povečalo celo na 7 odstotkov (Avstrija 5,4). Tudi pri dohodkih je stanje negativno, saj povprečni brutodohodek na Koroškem znaša le 16.171 šilingov in je tako za 4,8 odstotka nižji od avstrijskega povprečja. Število tujih delavcev pa je konec marca doseglo 7200 ali 80 odstotkov dovoljenega kontingenta.

Politični boj, za okrajnega glavarja

Ob uredniškem zaključku današnjega lista še ni bilo znano, kdo bo končno novi velikovski okrajni glavar: dr. Albert Kreiner ali dr. Albert Muri.

Prvega podpirata ljudska in svobodnjaška stranka, ki se sklicujeta na devet stotink boljše oceno „njunega“ kandidata pri postopku objektivacije pred dr. Murijem, ki pa ima prednosti na drugih področjih, na primer v tem, da govori tudi slovensko.

Na zadnji seji koroške deželne vlade je bila odločitev odložena, napovedano pa je bilo, da bo sprejeta še ta teden.

VABILO

na

slavnostno proslavo ob 50. obletnici rojstva
Osvobodilne fronte slovenskega naroda v soboto,

27. aprila 1991 ob 10. uri,
na Trgu revolucije
v Ljubljani

Naša dolžnost je, da se te veličastne proslave v čim večjem številu udeležimo.

Poleg slavnostnih govornikov bodo na slavnostni proslavi sodelovale tudi antifašistične organizacije iz Avstrije in Italije. V okviru kulturnega sporeda bo nastopil tudi moški pevski zbor „Foltej Hartman“ iz Pliberka.

Na to veliko proslavo vabijo:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
Zveza koroških partizanov
Zveza slovenskih izseljencev
Zveza slovenskih žena
Slovenska prosvetna zveza

S Koroško bodo vozili avtobusi. Prijave prosimo na eno od zgoraj omenjenih organizacij. Telefonska številka: 0463/51-43-00.

Vozni red avtobusov v Ljubljano

1. avtobus:

Pliberk (zadruga) 7.30
Žel. Kapla (posojilnica) 8.00

2. avtobus:

Dobrla vas (Sienčnik) 7.30,
Škocijan (posojilnica) 7.40,
Celovec
(avtobusna postaja) 8.15,
Kožentavra (Mlečnik) 8.30.

Cena za prevoz znaša 100 šil.

Prijave sprejemata
Milka Kokot ali Urši Brumnik,

tel. št. 0463/514300, interna 14 ali 40.

Aktualni razgovor

s predsednikom SPZ dr. Gustavom Brumnikom

Kultura v getu nima prihodnosti!

Gospod predsednik, 12. aprila ste bili po skoraj enoletnem provizoričnem poslovanju tako rekoč uradno izvoljeni za novega predsednika Slovenske prosvetne zveze. Brez dvoma ste prevzeli zelo zahtevno in tudi odgovorno nalogo in to v času globokih sprememb tako znotraj slovenske narodnostne skupnosti kot tudi vaše osrednje kulturne organizacije. Pri tem mislim na že začeto razpravo o bodoči usmeritvi za bolj odprto, interetnično in multikulturno politiko SPZ. Je tako, in ali tudi vi računate z razvojem kulturne politike v to smer?

Mislim, da je bila kulturna politika Slovenske prosvetne zveze že doslej do precejšnje mere interetnično in interkulturno naravnana. Ta diskusija, ki se razvija tudi na političnem področju, teče tudi v okviru SPZ in po vsej verjetnosti bo prišlo do še večjega odpiranja osrednje slovenske kulturne organizacije.

To odpiranje je bilo v preteklosti deloma že opaziti, saj so SPZ in vanjo včlanjena društva vse pogosteje navezovali stike z nemško govorečimi kulturniki, društvi, ustanovami itd. Kako naj Prosvetna zveza v bodoče bolj učinkovito nagovarja te partnerje in kako je s tem v zvezi z večjo odprtostjo oz. odpiranjem slovenskih društev?

V SPZ včlanjena društva so somostojna in sama razsojajo o svojih možnostih, ki jih imajo v krajih, kjer delujejo. Znano je, da je vrsta slovenskih prosvetnih društev pred leti začela navezovati stike z društvi naroda sosedna, kot je to primer ob nizu prireditelj „Dober večer, sosed“ pa tudi sicer. S temi prireditvami nismo bili vselej zadovoljni, predvsem zaradi tega, ker je bil odziv, tako z uradne kulturne in politične strani kot tudi nemško govorečih, pod pričakovanji. Težave je bilo v nekaterih krajih možno premostiti, v nekaterih pa še obstajajo.

Menim, da naj društva sama odločajo, do kolikšne

mere se odpirajo narodu sosedu, Slovenska prosvetna zveza kot osrednja kulturna organizacija pa bo te stike in tozadevna prizadevanja podpirala.

Konkretno. Si lahko kot predsednik SPZ predstavljate, da bi nemško govoreči sodeželan postal član nekega slovenskega kulturnega društva na Koroškem?

Prosvetna društva so tista, ki bodo morala odločati o tem, koga sprejmejo in koga ne. Vem pa, da imajo posamezna društva že sedaj v svojih vrstah posameznike, ki jih prištevamo k nemško govorečim, ki pa kažejo tolikšno zanimanje za slovensko kulturo in slovenski živelj, da so pripravljene in se želijo naučiti slovenskega jezika. Prepričan sem, da to odpiranje v slovenskih društvih ne bo šlo tako daleč, da bi bilo na koncu več nemško kot slovensko govorečih članov. V posameznih občinah pa bodo zagotova nastale oblike, pri katerih bodo pripadniki obeh

narodov lahko enakopravno sodelovali, pa naj si bo to v okviru slovenskih društev ali na drugačen način.

Eden izmed največjih izzivov za SPZ v prihodnje bo brez dvoma prenos novih, morda nekoliko intelektualno preveč obarvanih osnovnih oz. načelnih stališč o novi kulturni politiki na teren, med slovenska društva. Kako jih nameravate pritegniti in jih spodbuditi za sodelovanje v tej pomembni razpravi?

Vsa kulturna društva so med seboj povezana preko upravnega odbora slovenske prosvetne zveze in na ta način vedno obveščena o najaktualnejšem stanju razprave.

Vsako društvo pa ima seveda tudi možnost, da se aktivno vključi v diskusijo. Nekatera društva so bila zelo aktivna že doslej, pri nekaterih pa se razprava šele začneja.

K interetnični in multikulturni usmeritvi SPZ še eno

Odborniki SPZ

Na občnem zboru SPZ so bili izvoljeni v:

Izvršni odbor:

Predsednik: dr. August Brumnik, **prva podpredsednica:** dr. Helena Verdel, **drugi podpredsednik:** Hanzl Weiss, **tajnik:** dr. Janko Malle, **blagajničarka:** Mira Šmid.

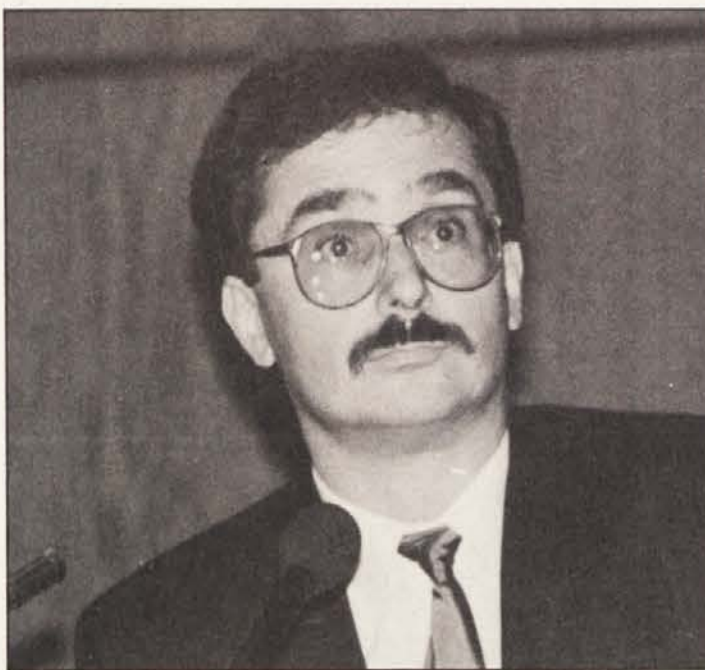
Upravni odbor:

Dr. Theodor Domej, Celovec; Jožica Druml, Ziljska Bistrica; mag. Marjan Gallob, Brnca; dr. Maja Haderlap, Celovec; mag. Božo Hartmann, Škocijan; Jožko Hudl, Pliberk; Miha Kap, Škocijan; Hanzl Kežar, Šentvid v Podjuni; Franci Kuežnik, Dob pri Pliberku; Gabriel Lipuš, Celovec;

Trude Moschitz, Šentjanž; dr. Helga Mračnikar, Celovec; Erika Muri, Kotmara vas; Mirko Ogris, Drabunazhe; dr. Filip Ogris-Martič, Bilčovs; Tomaž Ogris, Radiše; Franc Polzer, Šentprimož; Simona Rovšek, Škofiče; Kristijan Sadnikar, Nagelče pri Šentprimožu; Slavko Sticker, Šentpeter pri Šentjakobu v Rožu; Štefan Taler, Nonča vas pri Pliberku; Eda Velik, Sele-Kot; Roman Verdel, Borovlje; dr. Mirko Wakounig, Celovec; Nuži Wieser, Radiše.

Nadzorni odbor:

Andrej Kokot, Celovec; Franc Lipuš, Šentlipš; Jozi Mečina, Na gori; Albert Močnik, Šmihel; Folti Pavlič, Hodiše; Stanko Wrulich, Radiše; dr. Franci Zwitter, Celovec.

Dr. Gustav Brumnik

se je rodil leta 1949 v Železni Kapli, obiskoval ljudsko šolo na Obirskem in v Železni Kapli, nato Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu, zaključil študij prava na univerzi na Dunaju in je od decembra 1979 sodnik v Železni Kapli in v Borovljah. Že v študentskih letih je sodeloval v slovenskih mladinskih in študentskih organizacijah ter se pozneje kot odbornik aktivno vključil v politično in kulturno delo koroških Slovencev. Od ustanovitve SPD „Valentin Polanšek“ leta 1975 je predsednik tega društva, od leta 1990 pa je bil poslujoči predsednik SPZ.

vprašanje: vaša organizacija bi v tem lahko postala tako rekoč lomilec ledu in zaradi geopolitične lege eden glavnih pobudnikov za novo stičišče kvalitetne kulturne izmenjave ne le v ožjem prostoru Alpe-Jadran, marveč celo širše. Kot primer bi navedel področje gledališča oz. gledališčnih izmenjav od Dunaja do Trsta in Vidma oz. od Salzburga do Ljubljane in Celja s stično točko na Koroškem.

Ena izmed prvih nalog Slovenske prosvetne zveze je bila in bo tudi v bodoče ta, da po svojih sicer omejenih možnostih skbi za kulturno izmenjavo oz. sodelovanje med posameznimi regijami, kjer živijo Slovenci.

Za širše sodelovanje pa so pristojne dežele in republike tega prostora in pri tem je žal treba ugotoviti določeno nazadovanje, saj kulturne pogodbe, ki je veljala med Slovenijo in Koroško oz. Avstrijo in Jugoslavijo niso podaljšali. Po mojem mnenju je nujno, da se Koroška spet posveti temu vprašanju, in da tudi nameni primerna gmotna sredstva za pospešeno dejavnost oz. izmenjavo.

Slovenska prosvetna zveza si po tej Vaši izjavi želi sklenitev nove kulturne pogodbe med Koroško in Slovenijo. Boste pri tem aktivni?

Naše možnosti pri tem so seveda omejene. Brez dvoma pa bomo vse politično pristojne osebe in faktorje v Sloveniji in na Koroškem opozorili na potrebo po takšnem kulturnem sporazumu. Čas se mi zdi ugoden, ker je trenutno precej stikov med obema deželama.

Kako je s sodelovanjem s Slovenci v Italiji in na Madžarskem. Boste pri tem kaj premaknili, ali pa ste z njim zadovoljni?

Sedanji stiki so zadovoljivi in tudi odgovarjajo našim možnostim. SPZ posreduje gledališke in pevske skupine za gostovanja na Tržaškem in

Goriškem, prav tako prihajajo skupine od tam na Koroško. Skoraj pet let pa obstajajo tudi stiki s porabskimi Slovenci na Madžarskem in prav Slovenska prosvetna zveza je bila med prvimi pobudniki tega sodelovanja.

Stiki bodo ostali na sedanji ravni, seveda pa bomo izkoristili vsako možnost, da jih še okrepimo.

In kako je s sodelovanjem z drugo osrednjo kulturno organizacijo Slovencev na Koroškem, s Krščansko kulturno zvezo?

Odnosi s KKZ so v redu, sodelovanje je zelo delovno in strokovno. Poudaril bi, da večjih problemov med organizacijama ni, tako da mislim, da se bi dalo to sodelovanje celo še izboljšati.

Ob koncu še nekaj besed oz. vprašanje o vašem stališču glede razhajanja med koroškimi Slovenci na narodnopolitični ravni. Čutite Vi osebno in društva na podeželju negativne posledice takega razvoja? Kako bi se kulturna društva zavarovala pred morebitnimi negativnimi posledicami?

Nasprotja na političnem področju so dejstvo in seveda vplivajo tudi na posamezna kulturna društva, ker je med nami tako, da posamezni funkcionarji niso aktivni le na političnem področju, ampak da iste osebe opravljajo tudi funkcije v kulturnih društvih, v gospodarstvu itd. S takim prepletanjem pa obstaja tudi večja nevarnost, da se tudi v naša kulturna društva vnašajo politične razprtije. Glede zavarovanja pred morebitnimi političnimi posledicami pa bi rekel, da za to ni pravega recepta, lahko pa odgovorne dejavnike in funkcionarje v kulturnih društvih pozivamo, da pri tem pokažejo svojo zrelost. Vemo namreč, da bi preveliko vplivanje politike lahko privedlo do tega, da bi kulturno delo začelo pojemati.

S predsednikom SPZ se je pogovarjal glavni urednik Ivan Lukan

Dva sodelavca Inštituta za narodnostna vprašanja ter dr. Mirko Wakounig so predstavili del knjižnega programa Založbe Drava

Založba Drava predstavila svoj program v Ljubljani

Pred številno publiko v častljivih prostorih Slovenske matice v Ljubljani je v petek, 19. aprila Založba Drava predstavila svoj znanstveni in družbenoslovni program. Soprireditelja sta bila Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo na Dunaju, izpostava v Ljubljani in pa Inštitut za narodnostna vprašanja.

Predstavitve knjig, povezoval jo je vodja omenjenega avstrijskega inštituta Feliks J. Bister, so se med drugim udeležili ljubljanski župan dipl. inž. Strgar, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Milčinski in ravnatelj Slovenske matice dr. Simoniti, akademika prof. Grafenauer in prof. Melik ter številni zastopniki predvsem znanstvenega življenja Slovenije.

Po uvodnih besedah vodje Založbe Drava dr. Helge Mračnikar, ki je jedrnat predstavila založniško dejavnost na Koroškem in predvsem svoje založbe, so Boris Jesih, Janez Stergar (oba sodelavca Inštituta za narodnostna vprašanja), dr. Mirko Wakounig in Franc Wedenig predstavili knjige sledečih avtorjev: „Am Kärntner Wesen könnte diese Republik genesen“ Gera Fischerja in Petra Gstettnerja, „Der Kärntner Heimatdienst“, Martina Fritzla, „Ein gemeinsames Haus“ Alberta F. Reitererja, Kurta Traarja, Ernsta Gehmacherja in Franca Wedeniga, „Macht-politik macht Schule“ Reinholda W. Oblaka in „Sprache in der Politik – Politik in der Sprache“ Ruth Wodakove in Floriana Menza.

Odzivi na knjige na Koroškem, tako smo zvedeli, so bili pestri. Za založbo so bili zadovoljivi, Petru Gstettnerju pa so nekateri koroški korenjaki, seveda anonimno, skušali dopovedati, da bo svet končno „am deutschen Wesen genesen“.

Odzivnost na knjige ni poznala meja, kar tudi

dodatno potrjuje, da je vprašanje narodnih skupnosti evropsko, hkrati pa založba s to zvrstjo knjig oz. edicij hoče braniti svobodo mnenja,

tiska, čeprav to ni lahko, predvsem ne na Koroškem.

Vodja avstrijskega inštituta v Ljubljani Feliks J. Bister je najavil zanimanje tega inštituta, da bi te knjige prevedli tudi v slovenščino, kajti Drava se lahko ponaša z že kar zaokroženo družboslovno literarno paleto, kar sta potrdila tudi Boris Jesih in Janez Strgar.

Franc Wakounig

Dr. Helga Mračnikar v razgovoru s Feliksom Bistrom ter ljubljanskim županom dipl. inž. Strgarjem.

Pogled na publiko, ki je z zanimanjem sledila predstavi

Načrt je obveljal: 2. junija bo otvoritev karavanškega predora

PODROŽCA. – S karavanškim predorom je vse jasno: kot je bilo načrtovano, ga bodo odprli 2. junija 1991, saj je 7.864 metrov dolg predor po komaj petletnemu gradbenem obdobju zgotovljen. Stroški gradnje 4,4 kilometra dolgega dela na avstrijski strani so znašali poldrugo milijardo, za 16 kilometrov dolg odsek avtoceste od

Hanzeja Tomažiča ni več med nami

Po dolgi in težki bolezni je v Šentvidu v Podjuni umrl Hanzej Tomažič, katerega smo poznali in spoštovali kot skromnega, delavnega in povsod priljubljenega moža. Prejšni teden so ga na domačem pokopališču položili k zadnjemu požitku, v slovo pa so mu zapeli domači pevci. Ob vse prezgodnji smrti velja naše sožalje ženi, otrokom Cilki in Franciju, še posebej pa našemu novinarskemu kolegu Hanziju.

Denar za obvoz je pripravljen

CELOVEC. – Zvezni minister Schüssel je v parlamentu dejal, da so družbi, ki na zasebni ravni skrbijo za izvedbo pomembnih projektov avtocest (Asfinag) nakazali 13 milijard šilingov. S tem denarjem družba sicer ne bo mogla realizirati vseh predvidenih načrtov, po besedah ministra pa je zagotovljeno, da bodo na vsak način izgradili prehod na phirnski avtocesti ter obvoznico mesta Celovec. Kot je znano, se o trasi te obvoznice leta dolgo niso mogli sporazumeti, pa tudi zdaj še niso razjasnjene vse podrobnosti.

Dodatna pomoč žrtvam poplav

VELIKOVEC. – Urad za kulturo občine Velikovec je skupaj s „Sängergau Unterland“ v velikovškem Novem gradu izvedel dobrodelni koncert za pomoč žrtvam poplav v Sloveniji. Med sodelujočimi zbori sta bila tudi mešani zbor „Lipa“ iz Velikovca in moški pevski zbor „Vres“ s Prevalj. Povezavo sta z gledno opravila znani pevovodja in profesor Hans Mosser ter Zalka Kuchling.

Čestitamo...

Barbara Mistelbauer-Stern iz Rikarje vasi je prejšnjo nedeljo rodila hčerko, ki bo dobila ime Julija. Dedku (avstrijskemu generalnemu konzulu v Beogradu) in babici, predvsem pa srečnima staršema, Barbari in Michaelu, čestitamo in se z njima veselimo.

Beljaka do predora pa bodo porabili skoraj še enkrat toliko.

Karavanški predor ali kot ga imenujejo na slovenski strani – Predor Karavanke, je 9,5 metra širok ter 4,7 metra visok. V njem sta urejena dva vozna pasova, dodatno pa še dve nekoliko dvignjeni peš poti. Na vsakih 100 metrov so nameščene naprave za gašenje požarov, na 210 metrov pa telefoni v sili. Ploščad, na kateri bo avstrijska stran opravljala carinske postopke, pa je dolga 800 metrov.

Najvišja dovoljena hitrost v predoru bo znašala 80 km/h, znane pa so že tudi tarife za cestnino: za osebni avtomobil bo treba plačati 80 šilingov, če pa se poslužite večtočkovne karte, pa bo posamezna vožnja stala le 60 šilingov. Za tovornjake z dvema osemama bo treba odšteti 135, s tremi 180, s štirimi pa 320 šilingov.

Nov volilni red?

CELOVEC. – Predsednik koroške kmetijske zbornice Valentin Deutschmann je na tiskovni konferenci izjavil, da volitve v kmetijsko zbornico morda le ne bodo 17. novembra letos. Vzrok za to bi po njegovem mnenju lahko bila „preveč splošna definicija o volilnih upravičencih“. Ob tem se je Deutschmann izrekel za spremembo volilnega reda, sam pa bi si mogel predstavljati, da bi bili volilno upravičeni pač vsi tisti, ki so prijavljeni pri kmečki socialni zavarovalnici.

Poleg tega je Deutschmann tudi predstavil brošuro „Nakup na kmetijah“, v kateri je seznam 140 kmetov, ki svoje kmetijske pridelke prodajajo potrošnikom neposredno na svojih kmetijah.

TRIBUNA BRALCEV

Dober dan, ekonomisti

Kakšna realna, objektivna, ekonomska ocena slovenskega novinarstva. Berem o dejstvu strokovno nesposobnih novinarjev. (Seveda so nesposobni samo naši novinarji.)

Nisem sposobna oceniti, če je bila prodaja Korotana nujna ali ne. Takšne zadeve prepustim sposobnim ekonomistom. Čeprav čisto brez skepse tudi našim ekonomskim strokovnjakom ne morem zaupati, ko pa g. Habernik sam pravi: „... ker o poslovanju odločajo odborniki in poslovodje – nestrokovnjaki.“

G. Haberniku priporočam bolj diferencirano/objektivno informiranje bralcev. Stil njegovega zadnjega informiranja sodi bolj v rubriko „Tribuna bralcev“

Kritična gospodinja iz Celovca

Večina občinskih svetov že deluje!

ANDREJ MOHAR

Tudi v občini **Žitara vas** imajo novega župana. Michael Posod namreč ni niti več kandidiral, za njegovega naslednika pa je bil direktno izvoljen Herbert Lepitschnig (SPÖ), ki je šele po raznih rošadah na kandidatni listi SPÖ prišel na mesto glavnega kandidata. Podžupana v Žitari vasi sta Günther Strauß (SPÖ) in Josef Kuneth (ÖVP), član občinskega predstojništva pa je poleg Richarda Jernerja (SPÖ) tudi glavni kandidat Enotne liste Tomaž Petek, ki je v svojem nagovoru dejal, da se bo EL tudi v bodoče zavzemala za urejeno delovanje občine v prid vsem občanom, hkrati pa tudi za enakopravnost slovenskega življa. Župan Lepitschnig pa je napovedal, da se namerava zavzemati predvsem za uresničitev turističnega koncepta ob Ženeškem jezeru.

V devetnajstih južnokoroških občinah so že izvedli prve seje po občinskih volitvah, ki so bile 10. marca letos. V vseh je že tudi dokončen sestav občinskih predstojništev, v večini občin pa so tudi že sestavili pododbore, na Djekšah pa je prav pri obravnavi tega vprašanja prišlo do predčasne prekinitve seje. O poteku nekaterih občinskih sej smo že poročali, danes pa nadaljujemo z dogodki iz preteklega tedna.

Zaprisedli so tudi občinski odborniki v **Škocijanu**, in sicer župan dr. Albert Holzer, ter podžupana Gottfried Orasch in Josef Kraiger (vsi trije SPÖ). Člana občinskega predstojništva sta še Manfred Opetnik (ÖVP) in Anton Marolt (FP). V Škocijanu pa so povečali tudi število občinskih pododborov na sedem, v vseh pa je s po enim mandatarjem zastopana tudi Gospodarska lista, kontrolnemu odboru pa predseduje glavni kandidat GL Franc Starc.

Kot je bilo pričakovati so najvišje funkcije razdelili tudi v **Globasnici**. Za župana je bil ponovno izvoljen Albert Sadjak (SPÖ), njegova namestnika pa sta Paul Rob-

nig (SPÖ) in Jancz Hudl (EL). V občinskem predstojništvu pa je še Robert Erschen (VP). V istem poročilu so razdeljena tudi predsedniška mesta v pododborih. Predsednik pododborov za kmetijstvo in gozdarstvo je Hubert Kordež (EL). V svojih nastopnih govorih so se zastopniki vseh frakcij izrekli za dobro sodelovanje, župan Sadjak pa je izpostavil še glavne načrte za bodočnost: nakup cisterne in gradnjo gasilskih domov ter ureditev gradbenega podjetja občine.

Da **Borovlje** ne bodo zadnje pri uveljavitvi pravic pripadnikov slovenske narodne skupnosti, je odbornik Volilne skupnosti Peter Waldhauser zahteval, naj se občina zavzame tudi za razvoj dvojezičnosti. Kot primera, s katerima bi se Borovlje lahko odprle tudi sodobnim tokovom v Evropi, je navedel ustanovitev dvojezične skupine v novem otroškem vrtcu in čimprejšnjo postavitev dvojezičnih krajevnih in uradnih napisov. Sicer pa so v Borovljah zaprisedli župan Helmut Krainer, podžupana Ingeborg Just in Willi Hafner (vsi SPÖ), ter mestni svetniki Franz Primig, Hans Schweiger (oba SPÖ), Liselotte Ryall (ÖVP) in Helmut Koschat (FP). Prvič je besedilo zaprisede občinskih odbornikov za vse dvojezično prebral vodja občinskega urada, dvojezično pa sta zaprisedla le Peter Waldhauser in njegov namestnik Melhior Verdel, od katerih je prvi tudi član finančnega pododborov. V svojem nastopnem nagovoru pa je župan Krainer med drugim zahteval, da bi v Borovlje prenesli servisne službe okrajnega glavarstva za Rož.

Razdeljene so tudi funkcije v občinskem svetu na **Bistrici v Rožu**. Župan je Hubert Gradenegger (SPÖ), ki je v svojem nagovoru simbolično upošteval tudi slovenščino. Podžupana sta Manfred del Fabro in Walpurga Janša (oba SPÖ), v predstojništvu pa sta še Walter Pesjak (VP) in Peter Begusch (FP). Odbornika EL Willi Moschitz in Anton Feinig sta zaprisedla dvojezično, Feinig je predsednik kontrolnega odbora, Moschitz pa član finančnega in gospodarskega pododborov. V nastopni izjavi je Feinig dejal, da bo EL tudi v bodoče pripravljena za kritično sodelovanje, zahteval pa je, da bi občina pokazala dvojezičnost tudi z napisi. Kot aktualno vprašanje pa je izpostavil vprašanje dvojezičnega otroškega vrtca.

Po uspehu na volitvah Franc Jožef Smrtnik EL v **Železni Kapli** zastopa tudi v občinskem predstojništvu.

Dodatno pa je EL s po enim članom vključena tudi v vse pododbore, prav tako pa je predsednica nadzornega odbora mandatarka EL Marija Dovjak. Na prvi seji novega občinskega sveta so zaprisedli župan Dieter Haller, podžupana Hanz Stosier in Norbert Schlieber (vsi SPÖ), ter ostali člani predstojništva, poleg Smrtnika še Adi Welz (ÖVP) in Engelbert Ojster (SPÖ). Tekst zaprisede občinskih odbornikov so prebrali v nemščini in slovenščini, dvojezično pa je poleg odbornikov EL zaprisedel še Mihi Kuchar (SPÖ). V kratkem nagovoru je Franc Jožef Smrtnik opozoril na to, da odbornike čaka veliko dela, saj se bodo morali spoprijeti z mnogimi problemi. V zvezi z uradnim priznanjem slovenščine je Smrtnik dejal, da bo treba še marsikaj urediti, Kapla pa bo v to prisiljena, če bo hotela ujeti korak z evropskim duhom.

V občini **Bekštanj** je ÖVP očitno spremenila svoje stališče do slovenščine in slovenskega življa v občini. To je v svojem nastopnem govoru nakazal njen frakcijski vodja Franz Urschitz, ki je slovenščino ocenil kot „pomemben dejavnik občine in regije, katerega bomo morali v prihodnje upoštevati“. Urschitzovo izjavo je občinski odbornik EL Folti Kargl ocenil pozitivno in dodal, da je vključenost EL v občinskem svetu tudi zaradi tega očitno potrebna. Kargl je v imenu EL poudaril, da bo v Bekštanju treba končno vzpostaviti dvojezični otroški vrtec, saj je sedanje stanje povsem nezadovoljivo: otroci, katerih starši želijo dvojezično predšolsko vzgojo, morajo obiskovati zasebni vrtec v Šentpetru. Kargl je tudi pozval župana Hatzeja, naj nasprotuje gradnji dvotirne železniške proge skozi občino Bekštanj.

V občinskem predstojništvu na **Suhi** Enotna lista sicer ni zastopana, vendar je njen glavni kandidat Lenart Katz predsednik nadzornega odbora, Ulli Pototschnig pa je članica na novo uvedenega odbora za kulturo. Župan na Suhi je Siegfried Skubl (ÖVP), podžupana sta Karl Pelz (ÖVP) in Johann Melanscheg (SP), član predstojništva pa je še Johann Kuschej (SPÖ). Župan Skubl je napovedal, da želi delovati nepolitično, v delovnem načrtu pa ima gradnjo telovadnice in ljudski šoli v Žvabeku, otroškega vrtca, dodatno pa želi občina izgraditi tudi teniški igrišči v Žvabeku in na Suhi. Frakcijski vodja EL Lenart Katz je ustanovitev kulturnega pododborov ocenil kot velik dosežek, ne le, ker je s tem uresničena pobuda EL, temveč tudi zato, ker bo občina tako lahko bolj zadovoljevala potrebe vseh domačinov, torej tudi slovenskih kulturnih ustanov. Le del zastavljenega dnevn-

nega reda so opravili na **Djekšah**. Občinski svet namreč po prepiru med SPÖ in ÖVP ni bil več sklepčen, ker so odborniki ÖVP demonstrativno zapustili sejo. Vzrok za nepričakovan zaplet je bilo očitno nesoglasje o številu članov posameznih pododborov, pa tudi v tem, da je ÖVP želela vključiti v pododbore tudi mandatarje drugih, manjših frakcij. Tako so na Djekšah le vsi mandatarji zaprisedli, da bodo nepristransko in nesebično delovali v korist občini in vsem občanom, zaprisedel pa je tudi župan Johann Travnik, ki so ga občani neposredno izvolili za to funkcijo v drugem volilnem krogu, potem ko mu je v prvem za absolutno večino manjkalo le nekaj glasov.

Bolj složno je potekla prva seja novoizvoljenega občinskega sveta v **Zrelcu**, kjer je med občinskimi odborniki tudi rojak Ludvik Ogris (SPÖ) z Radiš. Župan Helmut Woschitz (SPÖ) je v svojem nastopnem nagovoru poudaril, da si želi dobrega sodelovanja z vsemi frakcijami. Med najvažnejše načrte po njegovih besedah sodijo ureditev preskrbe s pitno vodo na Radišah, gradnja dodatnih prostorov za vrtec in varstvo, ter rešitev vprašanja kanalizacije. Podžupana v Zrelcu sta Paul Käfer in Walter Dominikus (oba SPÖ), člani občinskega predstojništva pa še Günther Schieberl (SPÖ), Richard Ladinig (ÖVP) in Johann Archer (FP).

Jasna je tudi razdelitev funkcij v **Škofičah**. Novi župan je Valentin Happe (ÖVP), podžupana pa Hannes Bürger (SPÖ) in Philipp Goldin (FP). Na tej prvi seji škofiškega občinskega sveta pa so zaprisedli tudi vsi občinski odborniki, med njimi Herman Jäger (EL) in njegova namestnica Magda Errenst.

Pripravljenost za sodelovanje z ostalimi frakcijami v **Dobri vasi** je izrazil tudi Tinej Wastl, ki skupaj z Jožefom Komarjem zastopa EL v občinskem svetu. Za primer, da pa drugi takega sodelovanja ne bi želeli, pa je Wastl napovedal, da bo EL vodila konstruktivno opozicijsko politiko. Na veliko pa so proslavili ponovno izvoljenega župana Josefa Pfeifferja (SPÖ), ki je napovedal, da se bo občina morala zavzeti predvsem za gradnjo otroškega vrtca, gasilskega doma v Kazazah ter za razvoj turizma.

Dvojezični otroški vrtec, dvojezičen napis na občinski stavbi ter dvojezične dopise občine svojim prebivalcem je v **Rožeku** zahteval mag. Mirko Oraže, ki je bil na listi EL izvoljen v občinski svet. Župan Mitsche (BGM) se je izrekel za sodelovanje z vsemi frakcijami, v znak sodelovanja pa je mesto v odboru za varstvo okolja prepustil tudi mag. Oražetu.

Uvodoma so zapeli člani MePZ „Srce“ iz Dobrle vasi.

Del „dežele ob Dravi“

Sicer se je „Dežela ob Dravi“, tradicionalne prireditve SPD „Srce“ iz Dobrle vasi, presenetljivo udeležil tudi župan Josef Pfeiffer, toda o kakem srečanju slovensko in nemško govorečih kulturnikov ni bilo sledu. Tako je moral tudi predsednik „Srca“ Andrej Sturm z žalostjo ugotoviti, da so k sodelovanju sicer povabili vse kulturne skupine iz Dobrle vasi in okolice, da pa se vabilu ni odzvala niti ena nemško govoreča skupina. Tako je tudi Sturmova vizija, naj bi mostovi preko Drave postali tudi mostovi med narodoma,

odmevala le kot želja za bodočnost, in Drava je v tem smislu ostala le reka, ki predstavlja določeno mejo...

Torej do zaželenega zblizovanja obeh narodov, dežele in src na tej prireditvi ni prišlo, kljub temu pa so mešani zbor domačega društva (vodstvo: Marjan Berložnik), ansambel Rubin (Hubert Pichler), Podjunski muzikanje (Richard Dumpelnik) in skupina „4 J“ poskrbeli za razgiban spored večera, katerega sta z recitali slovensko in nemško pisocih avtorjev moderirala Ludmilla Sturm in Peter Grilliz. -ma

Tudi ansambel „Rubin“ se je predstavil s poskočnicami.

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Entschiedene Absage an Haider's „Ahnenpaß-Pläne“ – Konferenz des Europarates in Kärnten?

Der Ankündigung des Kärntner Landeshauptmannes Haider, Eltern, die ihre Kinder in Klagenfurt/Celovec zum zweisprachigen Unterricht anmelden bzw. bereits angemeldet haben, auf ihre tatsächliche Volksgruppenzugehörigkeit überprüfen zu lassen, wurde von allerhöchster Instanz eine entschiedene Absage erteilt: Der Direktor der Kommission für Menschenrechte beim Europarat in Strasbourg, Dr. Peter Leuprecht, betonte im Rahmen eines Vortragsabends in Klagenfurt/Celovec, „daß diese Entwicklungen und Tendenzen vom Gesichtspunkt der Menschenrechte sehr bedenklich erscheinen und auch im Gegensatz zu dem stehen, was seit Jahren vom Europarat in Hinblick auf Zwei- und Mehrsprachigkeit vertreten wird.“

Dr. Leuprecht fügte zum Thema Zwei- und Mehrsprachigkeit noch hinzu, daß in vielen anderen europäischen Ländern in letzter Zeit auf Mehrsprachigkeit hingearbeitet werde und wenn die Kinder eine andere Sprache

lernen wollen, dafür keinesfalls der Nachweis verlangt werde, ob das Kind Ahnen der entsprechenden Nationalität habe. „Das ist absolut nicht auf der Linie, die derzeit in Europa vertreten wird, und ich würde nur hoffen, daß sich Kärnten nicht selbst aus einer europäischen Entwicklung ausklammert!“ betonte der Referent.

Der Direktor der Menschenrechtskommission beim Europarat in Strasbourg kündigte in Klagenfurt/Celovec ferner an, daß Kärnten schon in allernächster Zukunft möglicherweise Veranstaltungsort einer Konferenz des Europarates zum Thema „Menschenrechtserziehung – interkulturelle Erziehung“ sein könnte, wobei die Klagenfurter Universität als Mitorganisator auftreten könnte. Das Referat von Direktor Dr. Peter Leuprecht zum Thema „Europa morgen: Ethnozentrismus oder Multikulturalität?“ wird der Slovenski vestnik in einer seiner nächsten Ausgaben (in deutscher Sprache) veröffentlichen.

Elementarunterricht 4. Klasse: VfGH fordert Stellungnahme von Bundes- und Landesregierung!

Die von Eltern aus dem Südkärntner Raum über den Klagenfurter Rechtsanwalt Dr. Sepp Brugger eingebrachte Klage wegen des Vorhaltens des zweisprachigen Elementarunterrichtes an den 4. Klassen der zweisprachigen Volksschulen in Südkärnten ist offensichtlich begründet!

Der Verfassungsgerichtshof hat im Zuge der Behandlung der Klage der Kärntner Eltern nunmehr sowohl die

Kärntner Landesregierung wie auch die Bundesregierung aufgefordert, zu dieser Frage Stellung zu nehmen und hat damit de facto das Verfahren eingeleitet.

Die Eltern berufen sich in ihrer Klage auf den Artikel 7, Absatz 2, des Staatsvertrages von 1955 in dem Angehörigen der slowenischen Volksgruppe das Recht auf Elementarunterricht zugesichert wird.

Das „Schatzhaus Kärnten“ öffnet seine Tore

Anläßlich seines 900-Jahre-Jubiläums öffnet Ende April das Benediktinerkloster in St. Paul im Lavanttal seine Pforten. Im Rahmen der großen Landesausstellung „Schatzhaus Kärnten“, werden die Kostbarkeiten und Schätze, die sich in den letzten Jahrhunderten im Kloster angesammelt haben, erstmals einer breiten Öffent-

lichkeit zugänglich gemacht. Neben Werken großer Meister (Rembrandt, Dürer, Rubens u.a.m.) wird der Besucher auch mit dem Leben der Benediktiner vertrautgemacht.

Die Ausstellung wird am 26. April feierlich eröffnet und kann bis Ende Oktober besichtigt werden (Öffnungszeiten: 9–17 Uhr).

Volksgruppenbeirat für Slowenen tagt diesmal in Klagenfurt

Der Volksgruppenbeirat für die slowenische Volksgruppe beim Bundeskanzleramt tagt diesmal in Klagenfurt/Celovec. Die Sitzung findet am 29. April in den Räumlichkeiten des Landesschulrates für Kärnten statt. Haupttagsordnungspunkt ist die Volkszählung 1991, zu der das Gremium eine Erklärung verabschiedet wird. Ein weiteres Beratungsthema wird die Novellierung des Volksgruppengesetzes von 1976 sein.

Otroci iz vrtca „Naš otrok“ so zapeli o osi in pomladnem raju.

Mladi pevci in plesalci so oblikovali pester koncert

Skupaj s Slovenskim prosvetnim društvom Radiše je Krščanska kulturna zveza preteklo nedeljo priredila v radiškem kulturnem domu tradicionalno srečanje mladinskih pevskih zborov. Pred enim tednom so v Železni

Kapli na tem srečanju nastopili otroški in mladinski zbori iz Podjune.

Že ob vzhodu je mnogoštevilno publiko pozdravila godba na pihala iz Šmihela (vodi jo Julijan Burdzi), z nagovorom pa sta to storila

predsednik SPD Radiše Tomaž Ogris in referentka za otroke in mladino pri KKZ Irena Brežjak.

Kar prijetno je bilo poslušati mlade, ki so se z mladostnim veseljem in zanosom predstavili publiku. Razumljivo, da so bili največ aplavza deležni prav malčki iz otroškega vrtca „Naš otrok“ iz Celovca, čeprav so poslušalce razveselile vse skupine. To velja za zbor iz Slovenjega Plajberka (vodi Krista Laussegger), Radiš (Tatjana Tolmajer), Šentilja (Martina Sprachowitz) in Žvabeka (Štefka Kap) kakor tudi za Plazniška dekleta (Irena Brežjak), otroke Mohorjeve ljudske šole (Marica Hartmann/Tatjana Tolmajer) in mladinski zbor Modestovega doma (Roman Kutin).

Otroci in mladinci so se od hvaležne publike poslovili s skupno pesmijo „V dolin'ci prijetni“. Vsak, kdor pozna muke in težave vodij teh otroških in mladinskih skupin, je z občudovanjem sledil pestremu sporedu. Zagotovo bomo marsikaterega od nastopajočih v prihodnjih letih videli v tem ali onem zboru prosvetnih društev.

F. W.

Venček narodnih plesov so predstavili mladi Globašani.

Kletno gledališče vabi na premiero

Zanimivo premiero napoveduje za torek, 30. aprila 1991, kletno gledališče v Beljaku: vodja gledališča Alfred Meschnigg je namreč insceniral uprizoritev dela „Na pesku“ Helmuta Korherr, nastopata pa Heino Fischer in Christine Renhardt. Avtor sam je v dramskem tekstu skušal nakazati skrivnostna pota in zablude parčka, ki skuša – vsaj vsak po svoje – uiti težavam, ki nastajajo v odnosu med človekoma. S humorjem, doslednostjo in tudi nasmeškom na obrazu kaže, da tudi neumne

fraze moža in važenje žene sodijo v tisto celovito sliko, ki ji pravimo življenje. Tako „na pesku“ niti ne moremo biti, da ne bi vedno preostal vsaj še kanček sreče in ljubezni.

Dunajčan Helmut Korherr, ki je tudi avtor komada „Jezus iz Ottakringa“ je z delom „Na pesku“ ustvaril dunajsko protiutež tehtnim družbenokritičnim delom Franza Xaverja Kroetza. Korherr je sicer manj zbadljivo resen, prepušča presojo publiku, vendar jo tudi pritegne v dogajanje, kajti kdo

še ni npr. na počitniški plaži doživel, da se kljub razbremenjenosti od službe pojavijo želje, ki jih ni vedno mogoče uskladiti s partnerjem...

Ponovitve predstave bodo do 15. maja skoraj vsak dan, za 22. maj pa kletno gledališče napoveduje nastop gosta: Mike Supancic, znan tudi z letošnje Kontaktne leče, bo gostoval s svojim kabaretnim sporedom „Cerkve, sekte, močni možje“. Gre za posrečeno persiflažo na preveč mišičaste, pobožne, zvite, športne in še kake moške. Vendar spored ni namenjen le njim...

Tudi zase si je treba vzeti čas!

Spočiti se, uživati mir – veste, da je ta nasvet za vašo lepoto dostikrat učinkovitejši kot kozmetika? Pogosto doživljate stres, si ne vzamete časa zase? To se vam vidi na obrazu. Če ste utrujene, vas bo poživila kopel z eteričnimi olji (npr. z meto, rožmarinom ali limono), vaše noge vam bodo hvaležne, če boste spomladi in poleti čim več hodile bose, pomirilo vas bo globoko dihanje (po možnosti ne v onesnaženem mestu ali ob večji prometni cesti). Večkrat si privoščite žličko dobrega domačega medu, v mleku vas bo pomiril, med pa bo tudi utrdil vašo odpornost. Umivajte se z naravnim milom, in še enkrat, odpočijte se... vse to vas bo olepšalo na naraven način.

Zima je mimo, s pomladanskimi toplimi žarki, ob prebujanju narave bo treba spet storiti kaj zase. Si boste vsak dan vzele urico časa za gimnastiko, masažo in počitek? Vem, da to ob otrocih,

poklicnem delu in gospodinjskim ni vedno lahko, vendar pa vam bo tako morda dan potekal lažje, ker boste umirjene šle na delo. Spočite boste tudi z otroci ravnale drugače kot v stresu ipd.

Naravna mila za naravno lepoto

Za zdravje vaših nog čimveč hodite bose

Če ste se čez zimo nekoliko zredile, vam ob pomladanskih dobrotah ne bo težko spet shujšati: vaš jedilnik na primer dopolnite s svežo zelenjavo in sadjem, namesto sokov pijte mineralno vodo, namesto kave s smetano zeliščne čaje, namesto ljubljene čokolade uživajte jogurt, pojejte jabolko, če se vam zahoče cigarete, in odpočijte se alkoholu, ki navadno zbuja tek!

Ti nasveti pa ne pomenijo, da morate odslej živeti strogo asketsko, se odpovedati vsem dobrotam, kajti osminko dobrega vina, v prijetni družbi, si vselej lahko privoščite. Pri vseh teh nasvetih gre namreč za pravo mero. Če vam po kosilu prilega cigareta, vam ta tudi ne bo škodovala, če se zato odpoveste tistim, ki jih sicer pokadite že na prazen želodec, navsezgodaj zjutraj, med obroki ipd. Enako velja za skodelico dobre kave, morda celo z nekoliko smetane povrhu – če jo boste v miru užile, vam ne bo škodila, če pa jih boste na hitrico spile kar šest zapovrstjo, se vam ni treba čuditi, da boste še v stresu, da ste razdražljive.

Zagotovo imate izkušnje, da dan poteka najbolje, če se

ne prične s stresom, če imamo zjutraj dovolj časa, da lahko v miru pozajtrkujemo, se sprostim, napravimo še nekaj gimnastičnih vaj...

Nič proti zajtrku z belo kavo, zrnatim kruhom, maslom, skuto in medom! Ali pa raje uživajte ovsene kosmiče s sadjem in orehi? Popijete sadni sok in pojedete mehko kuhano jajce z žemljo? Glavno je, da si za to vzamete čas! K temu pa vam bo pomagalo, če boste budilko nastavile za pol ure prej kot ste to sicer vajene.

Št.V.

Zeliščni čaji in med bodo utrdili vaše zdravje

Med nami povedamo

piše dr. Štefka Vavti

„SLABA VEST“ – UPRAVIČENA

Če hočemu komu zbuditi slabo vest, bomo za to brez dvoma našli dovolj priložnosti na vsakem življenjskem področju. Zaposlena mati ima „slabo vest“, ker je zvečer – namesto da bi se z veseljem posvetila otroku – utrujena in razdražena in si ne želi nič drugega kot nekoliko miru. Slabo vest ima, če je otrok pogosto bolan – kot da je to njena krivda. Vestna uslužbenka ima slabo vest, če zbolí prav takrat, ko je največ dela in stresa. Včasih imamo slabo vest, če nekemu povemo resnico (ker ga ta morda žali).

Slaba vest pa je brez dvoma večkrat tudi upravičena – npr., če smo komu res storili krivico, vendar pa opažam, da prav tisti, ki bi – vsaj po mojem mnenju – morali kdaj pa kdaj imeti slabo vest, prav dobro izhajajo brez nje. Posebno sprejemljive zanj pa smo ženske: delamo v službi, vzgajamo otroke, vodimo gospodinjstvo, dostikrat še skrbimo za moža in pri vsem tem imamo še slabo vest ali pa si jo pustimo zbuditi, če kdaj kaj spodlet...

Nedavno tega je nek slovenski funkcionar – najbrž kar z najboljšo vestjo – dejal, da morajo njegove tajnice opravljati več nadur na teden, ne da bi bile za to plačane. Ta izjava me je zelo razjezila! Zaslužek tajnic je, kot veste, bolj nizek. Nekatere tajnice morajo s tem zaslužkom vzdrževati sebe, nekatere tudi svoje otroke... Ko se ob petih – ob nadurah še pozneje – vračajo domov, jih čakajo otroci, gospodinjstvo, mož... večerja naj bo na mizi, perilo bo treba zlikati, v stanovanju se nabira prah... dela jim torej ne zmanjka, tudi ne po opravljenem delovnem dnevu in „samoumevnih, neplačanih nadurah“.

Moški, ki je to izjavil, pa ima po vsej verjetnosti nadpovprečno visoko plačo, ni se mu treba z otrokom vred stiskati v 30 m² majhnem stanovanju in ukvarjati z avtom, ki enkrat gre, drugič ne. Svojo hišo ima, če otrok zbolí, mu ni treba „zanemarjati“ poklica, ponoči mu ni treba po desetkrat vstajati, ker se otrok joče, in če otrok že vso zimo kašlja, po vsej verjetnosti za to tudi ne bo pripisoval krivdo sebi (prej ženi, ki da premalo pazi nanj!), skratka, ne bo imel slabe vesti, raje jo bo zbudil pri drugih!

Carmela Fratantonio

Žival z glasbenimi nagibi

Ženska bitja in vi – večno zaljubljeni moški – jaz sem med vami kot žival z glasbenimi nagibi

Načelna v svoji varčnosti
se ne polaščam in zato nikomur nisem last
smrček k toploti pristavljam
in v času zimskega spanja
preračunavam kako bi odplaknila
zimsko grdobijo

Na eni strani so njihova čustva na drugi vaši računi
meni pa pomenijo kaj le še sproti izbruhi

...
Polnoč rosi na dvorišče
in jaz s svojo žolčno naravo
s pesniško sitnobo

stegujem iz hiške
svoj lepi sloki vrat
Vse je le posnemanje
ko nemirna roka čečka
po zvezkih poezije

Tebi tisočkrat bolje uspeva kot meni
noč ki dežuješ na preležani dan
kot naj gre k vragu še ta jutri
to slinasto življenje ob listu solate

Kako me daje ta pomlad
hrbet poka pod njo prhni tesnoba

„Na kak način se je že treba spustiti v to“
reče prijatelj. Pa ni od zdaj
ta moja scrkljana naveličanost
– ta stara razvada –
iz časov ko mi je lovec
s strelom tik ob sencah
vcepil seme smrti

(Iz: mladje 70)

Bližnjevzhodni potopis

Iz televizije in časopisov ste bili v zadnjem času zagotovo vajeni bolj spektakularnih poročil z Bližnjega vzhoda – vojno ste lahko kot neke vrste video – igro sprejemali na ekranu v svoji dnevni sobi, novinarji pa so dostikrat poročali iz samih centrov dogajanja.

Nič tako pustolovskega ne boste čitali v tem prispevku. Marca, ko je bilo pri nas še kar hladno, sem si zaželel kratkega dopusta na toplem jugu. Vojne v Iraku je bilo nekaj dni pred tem konec, pa sem se kratkoma odločil za Egipt. Mikale so me tisočletne piramide, grobovi in templji, pa sploh islamski svet, in seveda tudi nekaj dni počitka ob Rdečem morju.

Islamski svet je zagotovo za vsakogar, ki ga prvič obišče, nepozabno doživetje: povsem drugačni ljudje – moški v dolgih oblekah kot pri nas včasih duhovniki, ženske zagnjene, med gostim avtomobilskim in kamionskim prometom tudi kamele, osli in konjske vprege, neverjetna pisanost in raznolikost vonjev in barv, arhitektura, med prevladujočo revščino starodavni spomeniki in moderni nebotičniki. Skratka, Kairo s 13 milijoni prebivalcev največje mesto Afrike in ena izmed metropol tretjega sveta te hipoma oblije z najrazličnejšimi vtisi, lahko bi celo rekli, da je kar neke vrste šok, saj triurni polet z Dunaja ni nič daljši kot vožnja z avtom v Celovec.

Čas, ko sem prispel v Egipt, je bil edinstven. Vojne v Iraku je bilo pravkar konec, tako da sem bil med prvimi redkimi turisti. Kjer se je običajno gnetlo na tisoče tujih obiskovalcev, sem bil nekaj

krat eden maloštevilnih in z zahoda sploh edini. Tako sem bil v 3500 let starih grobnicah faranov sam ali pa še z dvema Nemcema, ki sem ju pozneje srečal. Kar je bilo po eni strani prijetno in edinstveno, je bilo včasih tudi naporno, kajti vsi poklicni in manj poklicni vodiči, taksisti, prodajalci, vodniki s kamelami itd. so se včasih spravili nadme kot po večmesečnem premoru enem prvih tujih turistov. Čeprav jih razumeš in jim privoščiš zaslužek, vseh le ne moreš zadovoljiti, in pogosto se jih ni enostavno znebiti.

Turizem je glavni vir deviznih dohodkov Egipta. Dolga leta so gradili in izpopolnjevali turistično infrastrukturo, množica ljudi živi neposredno ali posredno od tujkega prometa. Zato je bil Egipt zaradi vojne v Iraku še prav posebno oškodovan, in to ne samo zaradi večmesečne skoraj popolne odsotnosti turistov: stotisoči Egipčanov so bili kot tuji delavci zaposleni v Iraku, Kuvajtu in Saudovi Arabiji. Te množice so izgubile delo in zaslužek in dodatno obremenjevale gospodarski položaj v državi.

Čeprav je bil Egipt državljanka protiraške koalicije in je v spopadih sodeloval s svojimi enotami, in čeprav je večina prebivalcev zaradi gospodarske škode, ki so jo utrpeli zaradi iraškega napada na Kuvajt in vojne v Zalivu, nastrojena proti Sadamu Huseinu, je prav Egipt zelo zgleden primer za dejansko ozadje zadnje bližnjevzhodne vojne: nasprotje sever – jug.

Večina Egipčanov je neverjetno revnih. V Kairu sem prišel v predele, kjer

Revščina, ki je povprečni turist v svojem aranžmaju dostikrat sploh ne vidi, še manj pa se zaveda njenih vzrokov in konfliktnega potenciala.

otroci brskajo po kupih odpadkov za čem uporabljivem, ogromno hiš je v obupnem stanju, vsepovsod ležijo odpadki, v umazanih kloakah ženske perejo posodo in perilo. Na cestah poleg oslovskih vpreg vozi veliko število avtomobilov, ki bi jih pri nas že pred 20 leti odpeljali med staro šaro. Od ene redne zaposlitve ne more živeti praktično nobena družina.

Mlad učitelj na začetku zasluži 80 funtov na mesec (pribl. 300 šilingov). Nimam dovolj informacij, da bi primerjal, toda sam sem za vlak (1. razreda) od Kaira do Asuana na jugu plačal 33 funtov, kozarec kokakole stane pol funta, poceni jed ob zelo prepostih stojnicah ob cesti en do dva funta. Če pa pogledaš čez mesto, vidiš tudi veliko število modernih nebotičnikov, ki so v lasti inozemskih podjetij, bank, hotelskih verig ali bogatih arabskih (kuvajtskih in saudskih) lastnikov. Ogromni večini revnih stoji nasproti peščica bogatašev – elite, ki si

je preko političnih zvez in s korupcijo prilastila neverjetne materialne dobrine. Tudi ljudje, ki so (ali so bili) lastniki zemlje, so zaradi rasti cene zemlje obogateli, prav tako mnogi, ki jim je v tujini uspelo zaslužiti veliko denarja in so ga doma dobro investirali. Toda kot že rečeno, večina ljudi živi v obupni revščini, prebivalstvo pa se vsakih deset mesecev poveča za milijon (trenutno znaša njegovo število okrog 56 milijonov). Četudi je politična situacija ta čas razmeroma stabilna, je pričakovati, da pri tem ne bo ostalo, če se razmere za večino ne bodo izboljšale. Danes privilegije uživa elita, ki se je šolala v zahodni Evropi in ki tudi misli podobno kot Evropejci.

Toda revne množice prihajajo vse bolj pod vpliv fundamentalističnih verskih voditeljev, ki govorijo jezik navadnih ljudi in razumejo njihove probleme, kar za odtujeno politično in gospodarsko elito ni mogoče trditi. Podobno kot je v Iraku Sadam Husein

postal simbol stremjenja arabskih množic po dostojanstvu in uporu proti bogatim saudskim in kuvajtskim elitam ter vmešavanju in odvisnosti od bogatih delov severa (Amerike, Evrope in Japonske) bi moglo v Egiptu in drugje priti do podobnih procesov. Preprosto ni mogoče, da bodo cene industrijskih izdelkov iz severa vedno le rasle in rasle, cene surovin pa padale in da si bodo bogastvo lastile samo domače elite v sodelovanju z inozemskim kapitalom.

Vojne je zaenkrat sicer konec (nekaj od tega sem doživel tudi sam, ko sem se v letoviščarskem naselju ob Rdečem morju nepričakovano znašel v „vojaškem kampu“ – ameriški vojaki so po koncu spopadov imeli nekaj dni oddiha v sicer praznih hotelih), toda če se bogati del sveta ne bo kmalu streznil in spoznal, da jugs ne bo mogel v nedogled izkoriščati in držati v odvisnosti in revščini, so novi konflikti že programirani.

Dr. Kristijan Schellander

Kaj bo Evropska skupnost prinesla avstrijskemu delavcu?

Zveza sindikatov na poti v Evropo

CELOVEC. – Konec preteklega tedna se je na Koroškem mudil mednarodni tajnik avstrijske Zveze sindikatov Karl-Heinz Nachtnebel. Ob tej priložnosti je skupaj s predstavniki koroškega sindikata na novinarski konferenci govoril o „Socialnem in delovnem pravu v Evropski skupnosti (ES)“. Kaj bo torej evropska integracija prinesla avstrijskemu delojemalcu?

„Avstrijska Zveza sindikatov sicer soglašča z vstopom Avstrije v ES, vendar pa bo treba poprej še razrešiti nekatera odprta vprašanja,“ je dejal Nachtnebel. „V ta namen bomo v prihodnjih tednih pričeli s kampanjo, v kateri bomo delojemalce informirali o skupnem evropskem gospodarskem prostoru.“

Od 13. do 17. maja bo v Luksemburgu 17. kongres Evropske zveze sindikatov, v

kateri že nekako 18 let sodeluje 21 držav zahodne Evrope. 40 sindikalnih zvez zastopa v tem organu okrog 46 milijonov članov. Od teh jih je 82% iz dežel ES.

Težišča letošnjega kongresa bodo – poleg volitev novega predsednika – tale:

– skrajšanje delovnega časa na 35 ur tedensko po vsej Evropi;

– upoštevanje socialnih dimenzij, na primer ustanovitve evropskega obratnega sveta (Betriebsrat), transnacionalno pravo za koncernne, uvedba obveznih pismenih delovnih pogodb, varstvo odpusta, enakopravnost obeh spolov na delovnem trgu ipd.;

– na evropski ravni naj bi se uveljavil princip „delo preko investicij na področju varstva okolja“;

– kvalitetno poklicno izobraževanje in nadaljnje

poklicno izobraževanje;

– skupna izhodišča glede zaposlovanja in oblik delovnega časa (delna zaposlitev, job-sharing ipd.);

– Evropska zveza sindikatov pa naj se bi tudi zavzemala za demokratizacijo institucij kot je Evropski parlament (doslej odloča ministrski svet) ter za večjo vlogo gospodarskega in socialnega odbora, ki imata doslej le informativni karakter, ne pa možnosti soodločanja.

Predstavniki sindikata pa so tudi poudarili, da se situacija delojemalcev z vstopom v ES ne bo poslabšala, „ker ES nobenemu ne prepoveduje boljših rešitev“ (Nachtnebel).

Več pozornosti pa bo v prihodnjih letih treba posvečati izobraževanju v deželah vzhodne in srednje Evrope (Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Slovenija in Hrvaška).

3. Koroški likovni bienale

Lansko leto je bila likovna dejavnost zaradi skladatelja Huga Wolfa nujno nekoliko v ozadju, čeprav se ji Slovenj Gradec, ki premore vsaj tri (galerija, Mladinska knjiga, bolnišnična avla) živa in živahna razstavišča, seveda ni mogel v celoti odreči. Spomnimo se lahko vsaj velike Rabuzinove razstave in II. koroške razstave otroških likovnih del. Toda začetek tega leta kaže, da bo letos likovnih prireditev v Slovenj Gradcu še posebej veliko.

Umetnostna galerija je letošnjo dejavnost najprej razmahnila s 3. koroškim bienalom v mesecu marcu. Brez posebne utemeljitve se je odločila za razmeroma ozek krog sodelujočih: Lojzeta Logarja, domačina iz Mežice, sedaj deluje kot svobodni umetnik v Ljubljani, Petra Hergolda kot najmlajšega razstavljalca, sicer še študenta ljubljanske akademije likovnih umetnosti iz Radelj, ter Vide Slivnik – Belantičeve, že tudi mednarodno uveljavljene umetnice, doma prav tako iz Radelj, ustvarjajoče v Ljubljani; iz zamejske Koroške pa sta sodelovala pripadnik mlajšega umetniškega rodu Rudi Benetik iz Velikoveca (študij v Ljubljani in Salzburgu) ter kot častni gost bienala slikar in grafik Josef Tichy iz Poreč ob Vrbskem jezeru. Gre za uveljavljenega koroškega umetnika starejšega rodu, ki je razstavljal že skoraj po vsem svetu, v Sloveniji in sploh v Jugoslaviji pa tokrat prvič za razliko od Benetika, ki je že na prejšnjem koroškem bienalu v Slovenj Gradcu prejel odkupno nagrado.

Razstava je v stalnem krogu obiskovalcev slovenjegraške galerije naletela na lep sprejem, saj je s širšim izborom ponudila temeljitejši vpogled v bogato ustvarjalnost vseh sodelujočih. Sama izbira in število razstavljenecv pa gotovo vzbujata nekaj pomislekov oz. vprašanj. Koroški bienale – pa nobene umetnika niti iz Slovenj Gradca niti Dravograda? Sam bienale naj omogoči celovit prerez skozi ustvarjalnost – če že ne vsega, pa vsaj čim širšega kroga umetnikov določenega prostora, torej Koroške, v določenem obdobju, torej v dveh letih, saj drugače takšen naziv ne more biti utemeljen.

Nekakšno tovrstno utemeljitev bi od prireditelja Galerije likovnih umetnosti pričakovali že v katalogu, ki je za oko sicer dovolj reprezentativen: prinaša ustrezne predstavitve sodelujočih, ki so jih prispevali Milena Zlatar (tudi o Benetiku), Jure Mikuž, Milček Komelj in Marko Košan (tudi o Tichyju). Ponatisi so kvalitetni, dva sta celo barvna, več doslednosti pa bi si zaslužila tudi slovenska krajevna imena, saj Jaunstein in Poertschach beremo le v nemščini. **F.L.**

Odlikovanja zaslužnim kulturnim delavcem

Nedavno sta osrednji kulturni organizaciji, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, odlikovali zaslužne kulturnike društva „Jepa–Baško jezero“ in njegovega pevskega zbora.

Odlikovanja so prejeli Franček Černut (na sliki

levi), Andrej Taupe (desni) in Tonči Urschitz. Ob skupni večerji pri Trinku v Vognjem polju blizu Baškega jezera sta odlikovancem čestitala tajnik SPZ dr. Janko Malle in podpredsednik KKZ inž. Franc Kattinig. Čestitkam se pridružeta tudi uredništvo in uprava Slovenskega vestnika!

Kulturnika Černut in Taupe

Na razstavi lahko spoznate rodbine, ki so vladale v Spittalu

Zanimiva razstava v Spittalu ob Dravi

Poleg velike prve deželne razstave v Šentpavlu (o njej smo podrobneje poročali v prejšnji številki) se bo 7. maja, ob 800-letnici Spittala, pričela tudi razstava „Spittal 800 – sledovi evropske zgodovine“. Mesto je prvič omenjeno v breški listini že v letu 1191. Za ta jubilej so meščani pripravili veliko zgodovinsko razstavo, na kateri bodo pokazali eksponate iz avstrijskih, nemških, slovenskih, hrvaških, furlanskih, irskih in švicarskih muzejev. Razstava obsega tudi rimsko mesto Teurnio, ki je bila nekdanje duhovno ter gospodarsko središče zgornje Koroške. Razstava bo odprta do 27. oktobra, podrobnejše informacije pa lahko prejmete preko Kulturnega urada mesta Spittal ob Dravi (tel.: 04762-3420).

Strokovno posvetovanje in koncerti na slovenskih glasbenih dnevih v Ljubljani

V nadaljevanju slovenskih glasbenih dni so številni muzikologi iz raznih evropskih držav obdelali Gallusova dela iz raznih vidikov. V sredo 3. aprila je Jože Sivec iz Ljubljane govoril o Danielu Laghnerju, Gallusovem rojaku in sodobniku, Julijan Strajnar, tudi iz Ljubljane, pa o Odsevu pritrkavanja v Gallusovih delih. V četrtek sta strokovno posvetovanje vodila Julijan Strajnar in Hartmut Kronos iz Dunaja. Reinhold Schlotterer iz Münchna je predaval o Gallusovi glasbi v primerjavi s Palestrino in Orlandom di Lassom, Gilberto Pressacco iz Udina o Glasbi in glasbenikih v 16. stol. v Furlaniji, Sloveniji in na Koroškem, Sabine Ehrmann iz Freiburga o Gallusu v Italiji in Štefan Poutz iz Passaua o Cerkvem modusu pri Gallusu. Kjell Skyllstad iz Osla je govoril o Polifoniji na robu – primer Norveške, Wolfgang Reistadler iz Innsbrucka pa o Gallusu v Innsbrucku.

V sredo se je v veliki dvorani Slovenske filharmonije predstavil novoustanovljeni poklicni Slovenski komorni zbor pod vodstvom dr. Mirka Cudermana. V 32 članskem zboru so prevladovali ženski glasovi, opazno je bilo premalo tenorjev, kar tudi je škodovalo zvočni izenačenosti celotnega zbora. Sicer je Cudermann zbor vodil suve-

reno, pevci so mu natančno sledili in kar se mi zdi zelo dobro, nikoli ni preveč eksponiral glasov. V prvem delu programa je zbor a cappella zapel sedem pesmi Gallusovega sodobnika Daniela Langhnerja (roj. v 2. pol. 16. stol. v Mariboru), v drugem delu pa tri pesmi Jurija Prennerja (kaplana, roj. v začetku 16. stol. v Ljubljani – bil je celo predsednik spodnjeavstrijskih deželnih stanov) in pet pesmi Gabriela Plavca, imenovanega Carniolus. Plavčeve pesmi je spremljal instrumentalni sestav v zasedbi pozitiv, fagot, violončelo in kontrabas. Zlasti zanimiva se mi je zdela izvedba Ave mundi, spes Maria in Dic Maria s svojimi punktiranimi ritmi. Prvi samostojen nastop dolgo pričakovanega novega slovenskega zbora je publika toplo pozdravila.

V četrtek je pravtako v Slovenski filharmoniji nastopil Pihalni kvintet RTV Slovenija, ki ga sestavljajo odlični solisti radijskega simfoničnega orkestra: Jože Pogačnik – flauta, Božo Rogelja – oboa, Alojz Zupan – klarinet, Jože Banič – fagot in Jože Flout – rog. Predstavili so nam štiri skladbe za pet pihalnih instrumentov Matije Bravničarja, krstno izvedbo Jezera za pihalni kvintet mlajšega skladatelja Alda Kumarja, Kvinter za pihala Slavka

Osterca in Pihalni kvintet L.M. Škerjanca. Namesto nove napovedane skladbe Uroša Rojka so zaigrali Pihalni kvintet Marijana Gabrijelčiča. Izkušeni pihalci, ki so v tej sestavi prepotovali že dobršen del sveta, so celoten program odlično izvedli. Znali so prisluhniti želji in zapisu skladatelja po lastnem izrazu. Prav je, da so v program uvrstili tudi skladbo Marijana Gabrijelčiča, saj je bila povsem enakovredna ostalim delom.

Organizator, ljubljanski Festival, je izdal tudi trijezično (slovensko, srbohrvaško, nemško) brošuro, v kateri so navedena imena vseh predavateljev, skladateljev in izvajalcev, ki so sodelovali na slovenskih glasbenih dnevih od leta 1986 do 1990. Naprodaj pa je bila tudi 270 strani debela dvojezična knjiga Glasba in poezija, v kateri so objavljena vsa predavanja, ki so bila na 5. Slovenskih glasbenih dnevih l. 1990, vključno z referati ob 130-letnici rojstva Huga Wolfa.

V Cankarjevemu domu je bila tudi razstava knjig, notnih tiskov, gramofonskih plošč in kaset, ki so jih predstavile Založba Drava, Maribor – Helidon, Založba Drava iz Celovca, Državna založba Slovenije in Založba kaset in plošč RTV Slovenija. **Lovro Sodja**

KULTURNE NOVICE

VELIKOVEC. – Pretekli teden v petek sta tako imenovani „Sängergau Unterland“ in Kulturni urad mesta Velikovec organizirala dobrodelni koncert v mestni hiši v Velikovcu. Dohodek koncerta, ki so ga sooblikovali nemški in slovenski pevski zbori iz Podjune ter zbor „Vres“ s Prevalj, je bil namenjen žrtvam povodnj v Sloveniji.

ŠENTPRIMOŽ. – V soboto je igralska skupina Teatron SPD Danica na domačem odru ponovila dramo „Veleja“ Antona Novačana. Kot smo že poročali ob premieri, je Peter Militarov star tekst v arhaični slovenščini posodobil, slike povezal v eno dejanje in skušal ustvariti enovito izpovednost s simboliko in izvirnimi gledališkimi sredstvi. Novačan v Veleji prikazuje razne vaške podobe in njihovo usodo. Zasedba vlog pa je prispevala h kvaliteti igre.

ŠENTLIPŠ. – Bogat program na domačih odrih je konec preteklega tedna dopolnila še igralska skupina iz Žvabeka, ki je s svojo komedijo „Poročil se bom s svojo ženo“ gostovala v farni dvorani v Šentlipšu.

BILČOVS. – V počastitev 200-letnice smrti W.A. Mozarta je Društvo glasbena šola v Bilčovsu pripravilo koncert vseh oddelkov. Nocoj bodo učenci v prostorih ljudske šole pokazali svoje znanje in se s tem poklonili tudi velikemu skladatelju Mozartu. Koncert se bo pričel ob 19. uri.

PLIBERK / ŠMIHEL. – Prihodnjo soboto zvečer bodo na svojem letnem koncertu pokazali svoje znanje mladi glasbeniki Društva godba na pihala Šmihel. Big Band Šmihel je v teku preteklega leta bistveno razširil svoj repertoar, glasbeniki pa so si nadeli tudi novo ime „New Times Big Band“. Da so prišli „novi časi“, o tem se lahko prepričate v soboto ob 20. uri v Schwarzlnovi dvorani v Pliberku.

Naročite „Slovenski vestnik!“

Datum	Kraj	PRIREEDITVE	Prirreditelj
Sreda, 24. 4. 19.00	v ljudski šoli v Bilčovsu	KONCERT vseh oddelkov glasbene šole – v počastitev 200-letnice smrti W.A. Mozarta	Glasbena šola
Sreda, 24. 4. 19.30	v konferenčni dvorani Delavske zbornice v Celovcu	PREDAVANJE IN DISKUSIJA „Okolje-zdravje-kemija“, predava: univ. doc. dr. Michael Köck	Organizacije za varstvo okolja
Petek, 26. 4. 19.30	v IFF študijskem centru v Celovcu	O ONESNAŽEVALNIH SNOVEH V STANOVA-NJU, predava: dipl. inž. Doris Lassnig	Projektna skupina
Petek, 26. 4. 20.00	v prostorih posojilnice v Ločilu	REDNI OBČNI ZBOR SPD „DOBRAČ“, po ob-čnem zboru bo dia-predavanje „Po gorah in po svetu“, predava: dr. Marjan Čertov	SPD „Dobrač“ na Brnci
Petek, 26. 4. od 14.00 do 18.00	v domu prosvete v Tinjah	POMLADANSKI ŠOPKI ZA RAZNE PRILO-ZNOSTI; vodi: Metka Stifter	Sodalitas
Sobota, 27. 4. 20.00	pri Miklavžu v Bilčovsu	BILČOVŠČANI DOMA IN NA PLANINAH – diapredavanje. Predava: Toni Valentinitš	SPD Bilka SPD Celovec
Sobota, 27. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	OBČNI ZBOR	SPD Valentin Polanšek
Sobota, 27. 4. od 14.00 do 18.00	v domu prosvete v Tinjah	TEČAJ ZA SPRETNE ROKE ZA MATERINSKI DAN ZA OTROKE IN OČETE, vodi: Metka Stifter	Sodalitas
Sobota, 27. 4. od 14.30	v domu prosvete v Tinjah	PRIPRAVA NA ZAKON, spremlja Jože Kopeinig, predavatelj: zdravnik, mati, duhovnik Priprava bo trajala do nedelje, 28. 4. do 16. ure.	Sodalitas
Sobota, 27. 4. 20.00	pri Schwarzlinu v Pilberku	KONCERT skupine NEW TIMES BIG BAND	Društvo GNP Šmihel
Sobota, 27. 4. 20.00	v kulturnem domu v Ločah	KOMEDIJA LAŽNIVKA, gostuje Mestno gledališče ljubljansko; predstave bodo še v nedeljo; 28. 4. 1991 ob 14.30 uri v farmem domu v Selah in ob 20.00 uri v farmem domu v Šmihelu	KKZ
Sobota, 27. 4. 20.00	v kulturnem domu na Radišah	FOLKLORNI VEČER, nastopa: folkl. skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi	SPD „Radiše“
Nedelja, 28. 4. 10.00	v ljudski šoli na Djekšah	VIGREDNI KONCERT	Prosvetno društvo „Lipa“ Velikovec
Nedelja, 28. 4. 14.30	v ljudski šoli v Kotmari vasi	VIGREDNI KONCERT – „S PESMIJO V POMLAD“	SPD „Gorjanci“
Nedelja, 28. 4. 20.00	v ljudski šoli v Žitari vasi	Igra „METEOR“ nastopa igralska skupina SPD Radiše	SPD „Trta“
Torek, 30. 4. 19.30	v kulturnem domu v Šentjakobu	MAJ JAZZ, nastopajo: Marcus Petek u. Band, Sakko jazz	SPD „Rož“

RAZSTAVE

CELOVEC

- Velika galerija v mestni hiši – Sava Stojkov, slike, do 5. 5. 1991
- Pri Jokinu – Leon Zakrajšek – slike.
- Hiša mladih umetnikov v Delavski zbornici – Heinz Kuchler in Heinz Egger – dela (do 26. 4.)
- Galerija Carinthia – Walter Krobath, nova dela.

Društvo GNP Šmihel Blasmusik St. Michael

New Times Big Band
IN
CONCERT

Samstag, 27. 4. 1991, 20 Uhr · sobota, 27. 4. 1991, ob 20 uri
PILBERK/BLEIBURG SCHWARZL-SAAL

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 22. 4. 1991

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,05	12,55
za 1 angleški funt	£	20,65	21,45
za 100 franc. frankov	f	205,50	213,50
za 100 ital. lir	Lit	0,933	0,973
za 100 dinarjev	DIN	40,00	60,00
za 100 švic. frankov	sfr	821,50	849,50
za 100 holand. guldov	Hfl	614,50	636,50
za 100 nemških mark	DM	691,90	713,90

Posredujeta: Posojilnica-Bank, Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov v posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

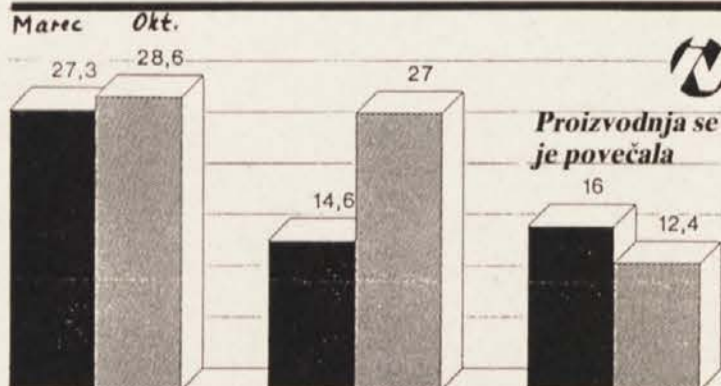
Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Dovolj naročil Dovolj naročil iz inozem. –

Vojna na Zaliu in njene posledice

KOROŠKA. – Povpraševanje med člani združenja avstrijskih podjetnikov ni potrdilo negativnih pričakovanj zaradi vojne na Bližnjem vzhodu. V primerjavi z oktobrom lani namreč ni bilo bistvenih sprememb. 27,3 odstotka povprašanih je obseg naročil ocenilo za dobro, 19 odstotkov pa ga je smatralo za prenizkega (oktobra jih je bilo zadovoljnih

28,6%, zaradi slabega gospodarskega položaja pa se jih je pritoževalo celo odstotek več). Drugačna pa je bila situacija pri naročilih iz inozemstva: v primerjavi z oktobrom lani so se ta bistveno znižala.

Povečanje proizvodnje ta čas pričakuje kar 16% podjetnikov, lani jih je bilo le 12,4%.

Vesten ali ne?

Za novinarja, ki že dvajset let objavlja svoje kritične pripombe kulturnim dogodkom na rob, je samoumevno, da se prizadeti ali tudi drugi, ki so sledili dogodku, marsikdaj ne strinjajo z njegovo oceno. Ta je, in tega noben vesten kritik ne taji, navsezadnje osebna zabeležka, ki naj – in to je samoumevno – temelji na strokovni osnovi.

Izhajajoč iz tega se mi tudi ne zdi vredno, da bi kaj pripomnil k pismu bralca Franca Walterja v prejšnji izdaji Slovenskega vestnika, ki očitno, kot mnogi prizadeti, ni mogel ali ni hotel slediti

argumentaciji kritika ob igri radiških gledaliških ljubiteljev, ki so svoje moči merili na Dürenmatovem „Meteorju“.

K očitku, da nisem ravnal kot vesten novinar, ker sem obiskal generalko, ne pa premiere, bi rekel le toliko: iz tehničnih razlogov – snemanje za televizijo – drugače ni šlo. Tudi v drugih medijih se često srečujemo z recenzijami, ki so bile pripravljene ob generalki. Vesten novinar to tudi zabeleži. Tako sem ravnal tudi sam, tako pri radijskem prispevku 26. marca kot pri napovedi za televizijski prispevek 7. aprila. Še več. Ker sem se ob poznavanju Dürenmatto-

vega besedila zbal, da se stvar ne bo iztekla zadovoljivo, sem se udeležil ene izmed zadnjih vaj (20. marca) in še enkrat opozoril, da pridem za televizijo snemat generalko v soboto, 24. marca. Razšili smo se v soglasju.

Tako v radijski recenziji kot v televizijskem prispevku nisem, kot tudi pisec pisma bralcev, amaterskim skupinam pavšalno odrekal, da segajo po zahtevnih besedilih. Ob konkretnem rezultatu radiške uprizoritve pa sem prišel do zaključka, da so gledališki ljubitelji merili previsoko. Iz prepričanja sem ugotovil to in nič več. In to sem tudi strokovnostno utemeljil.

Razumem, da so prizadeti ob teh ugotovitvah nesrečni, vendar jim ne morem pomagati. Rad bi se z njimi pogovoril o različnih gledanjih na uspeh ali neuspeh igre, na izhodišča, osnovne pogoje ali dramaturgijo...Radiškim igralcem sem nakajkrat ponudil pogovor, vendar ga („smo za kritiko, a za tako ne!“) niso sprejeli. To me sili k domnevi, da so na Radišah raje užaljeni, kot da bi tudi pri sebi iskali vzroke za neuspešno predstavo.
Horst Ogris, ORF

MEDNARODNI LJUDSKI PLESI INTERNATIONALE VOLKSTÄNZE

s skupino URSOAICA iz Münchena
mit der Gruppe aus München

nedelja 5. 5. 91 od 16.00 naprej
Sonntag ab

Prirreditelj
Veranstalter:
SPD „Borovlje“ und
Fr. Eva Staudinger

Kulturni dom SPD „Borovlje“ pri Cingelcu na Trati
Kulturhaus SKV „Borovlje“ beim Cingelc in Tratten

Vstopnina/Eintritt:
S 100.–

24.-30. 4.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
SR 24. 4.	14.00 Wichertovi iz sosese; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Domotožje - tam, kjer cvetijo rože; 21.40 Pogledi s strani; 21.50 Dallas; 22.35 Mož, ki je ljubil ženske.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Veliko družine; 18.00 Ključavničarna luknja; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Goreča skrivnost; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Šport; Čas v sliki.	9.00 Živ žav; 11.50 Strast in paradiz; 15.25 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 17.35 Spored za otroke: Risanke, Klub Klobuk; 19.30 Dnevnik; 20.05 At, turško-nemški film; 22.40 Dnevnik; 23.00 Sova: Alf, Inšpektor Morse, V znamenju zvezd.
ČE 25. 4.	14.00 Kung Fu; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Čirkus bodočnosti; 21.20 Pogledi s strani; 21.30 Sestri dvojčici; 23.05 Magnum; 23.50 Šport; 0.45 Čas v sliki.	13.45 Leksikon umetnikov; 13.55 Šport; 17.15 Srečanje živali in človeka; 18.00 Veliko družine; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.00 Za ljubitelje filma; 21.30 Pozor, kultura; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Klub 2; Čas v sliki.	9.00 Grizli Adams; 15.30 Mozaik; 16.00 Sova, pon.; 18.40 Spored za otroke: Abeceda na polju in v gozdu, Novosti založb; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Velik zasuk; 21.00 Kulturni žurnal; 21.10 Tednik; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Ti in jaz, Inšpektor Morse, 5. Zgodba.
PE 26. 4.	14.00 Pravniki Kreuzberg; 14.45 Bodoči mojstri; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Derrick; 21.25 Pogledi s strani; 21.35 Rocky; 23.30 Šport; 0.00 Čas v sliki.	17.30 Shajališče narava; 18.00 Veliko družine; 18.30 Milijonsko kolo; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Po rdeče-belo-rdečih sledovih; 21.00 Znanje - specialno; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Skrivnostno življenje Franca Znarfa; 22.45 Daljnji vzhod - divji zahod.	9.00 Klub Klobuk; 15.00 Nemčija danes; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.10 Spored za otroke: Zgodbe o Poluhcu; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Po otoplitvi; 21.15 Heroji; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Dragi John, Kitajski porcelan.
SO 27. 4.	15.30 Otroški spored; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.35 Če mene vprašaš... 18.00 Čas v sliki; 18.05 Nogomet; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.20 Držati za besedo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Koncert po želji; 22.10 Model in vohun; 23.00 Beg v prepad; 0.30 Čas v sliki.	13.45 Leksikon umetnikov; 14.40 Pesmi za Song Contest; 17.00 Draga družina; 18.00 Veliko družine; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hurricane; 22.10 Čas v sliki; 22.15 Šport; 22.45 Sedemdeseta pomlad Petra Ustinova; 0.15 Čas v sliki.	8.50 Radovedni Taček; 9.30 Alf; 14.25 Sammy gre na jug; 17.00 Dnevnik; 17.05 Ljudstvo inuitov; 18.35 Zdjaj pa po slovensko; 19.12 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.35 Ona+on; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Na zdravje, Twin Peaks, Ozdravitev odpisanega.
NE 28. 4.	13.35 Nebraska; 15.00 Zgornja Avstrija v poletu; 15.30 Otroški spored; 17.10 X-large; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.15 Lotto: žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 ...No, in? 21.35 Vizije; 21.40 Opera Buffa; 1.40 Čas v sliki.	13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Veliko družine; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Sam proti mafiji; 22.00 Čas v sliki; 22.05 Šport 22.10 Vse poslušaj na komando; 23.55 Šport.	9.00 Otroška matineja; 10.50 Muppet Show; 11.40 Obzorja duha; 12.30 Prislunimo tišini; 13.10 Titanic; 14.40 Saga o Forsythih; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Sedmi križ; 18.57 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Posel je posel; 21.25 Pesmi za Eurosong '91.
PO 29. 4.	14.10 Vrnitev angela; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Pogledi s strani; 21.25 Peter Strom; 22.20 Razpad.	16.35 Leksikon umetnikov; 16.45 Pekli, čarovnice, svetišča; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Veliko družine; 18.30 Zbijalci šal; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Gozdarska hiša Falkenau; 21.15 Černobilska bitka; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Tiha invazija.	9.00 Ciciban, dober dan; 15.10 Obzorja duha; 15.30 Sova, pon.; 18.30 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Branislav Nušič: Svet; 21.45 Osmi dan; 22.35 Dnevnik; 22.55 400 let slovenske glasbe; 23.35 Sova: Ray Bradbury Theater, Inšpektor Morse.
TO 30. 4.	14.00 Waltonovi; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Dežela gora; 21.07 Pogledi s strani; 21.15 Bitka za Rim; 0.00 Šport; 1.00 Čas v sliki.	13.45 Leksikon umetnikov; 13.55 Šport; 17.00 Na poti k združenju Evropi; 18.00 Veliko družine; 18.30 Dobro tulil, lev; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Tista reč; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.30 X-large specialno; 23.30 Vrata so odprta.	9.00 Zgodbe iz školjke; 12.20 Video strani; 15.05 Mozaik; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.30 Dnevnik; 20.05 A. Laskos: Strast in paradiz; 20.50 Kavarna; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Black Adder, Contract; 23.40 Video strani.

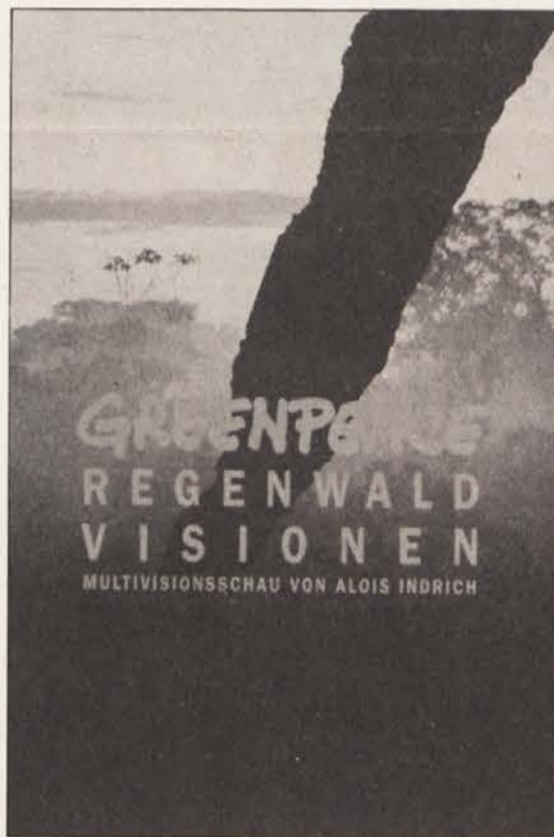

Z nami na Krf!

Iz raznih vzrokov nismo uspeli organizirati napovedano potovanje po severozahodni Evropi. Odločili pa smo se za devetdnevno potovanje od 5. do vključno 13. maja letos z avtobusom in ladjo na jug, na grški otok Krf (Korfu) v otranski morski ožini med Italijo in Grčijo. Proga našega potovanja poteka z avtobusom ob italijanski obali do pristanišča Brindisi. Od tam nočna vožnja z večtisočtonskim trajektom v štiriposteljnih kabinah na otok Krf, povratna vožnja z ladjo bo podnevi. Krf je znan kot otok cvetja in večne pomladi, že avstrjska cesarica Elizabeta je imela tam svojo letno rezidenco. Na poti proti cilju in na povratku bomo trikrat prenočili v Italiji in štirikrat v istem hotelu na Krfu, povsod na osnovi polpenziona - večerja in zajtrk. Vse sobe imajo WC in prho ali kopalno kad. Na otoku bo možno kopanje in ogled znamenitosti.

Cena potovanja v dvoposteljni sobah 5.000, za enoposteljno doplačilo 980 šil. Prosimo za čimprejšnjo prijavo po telefonu, dopoldne (0463) 51 37 52, popoldne (0463) 21 07 04 ali pri Milki Kokot, telefon (0463) 51 43 00/40

Janez Weiss za Zvezo koroških partizanov

Greenpeace se zavzema za ogroženo okolje

Pretekli teden v četrtek je avstrijski „Greenpeace“ ob svoji kampanji za ogrožene tropske gozdove po vsej Avstriji priredil predavanje tudi na Koroškem. V neke vrste „multivisionsshow“ so prikazali lepote zaradi izsekavanja in požigavanja ogroženih gozdov. Med drugim so opozorili, da je, preden so tropski gozdovi zrasli, trajalo 100 milijonov let, človek pa jih je polovico uničil v komaj 50 letih. Če bomo z našimi naravnimi zakladi tudi v bodoče ravnali tako kot doslej, v nekako 30 letih ne bo več tropskih gozdov. S tem pa ne bomo uničili le naravne lepote teh gozdov, temveč tudi naše življenske pogoje, kajti uničevanje tropskih gozdov ogroža klimatsko ravnovesje na zemlji. „Multivisionsshow“ je pripravil aktivist „Greenpeace“ Alois Indrich iz Steyra.

Vsakdo, kdor si želi podrobnejših informacij o delovanju „Greenpeace“, se lahko nanj obrne po telefonu (0222 7130031/26).

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 24. 4. Glasbena sredo

Večerna 21.05-22.00 Literarno potovanje Gradec-Zagreb-Ljubljana-Trst-Gorica-Celovec

Četrtek, 25. 4. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 26. 4. Narodnopisna oddaja (dr. A. Feinig)

Sobota, 27. 4. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 28. 4.

6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem

Duhovna misel (žpk. C. Demšar)

18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 29. 4. Okoli sveta - I.

Torek, 30. 4. Okoli sveta - II.

Dober dan, Koroška

Spored za 28. 4. 1991, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- 29. april 1945: osvoboditev koncentracijskega taborišča Dachau
- Podjetje Gasser v Bilčovsu: najmodernejša tehnologija za vezavo ostrešij
- Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega na južnem Koroškem
- 4. srečanje harmonikarjev v Selah
- Odbojarski klub Dob/Aich je osvojil koroško prvenstvo

LITERARNO POTOVANJE GRADEC - ZAGREB - LJUBLJANA - TRST - GORICA - CELOVEC

Konec januarja letos sta literarni oddelek koroškega radia in uredništvo kulturnih prilog „Lesezirkel“ uglednega dnevnika „Wiener Zeitung“ v celovškem ORF-teatru pripravila alpe-jadranski literarni večer pod geslom „Literarno potovanje po mestih“. Med avtorji tega zanimivega večera so sodelovali tudi trije slovenski besedni ustvarjalci: novi predsednik društva slovenskih pisateljev Dane Zajc, mlada koroška pesnica Cvetka Lipuš in tržaški avtor mlajše generacije Miran Košuta. Posebno mesto pa je šlo brez dvoma enemu najuglednejših hrvaških sodobnih pesnikov Slavku Mihaliću. Za glasbeno popestitev je poskrbel mladi godalni kvartet Glasbene matice iz Trsta. Urednik oddaje je Horst Ogris. (Sreda, 24. aprila, 21.05 do 22.00)

Nizka morala v selski ekipi

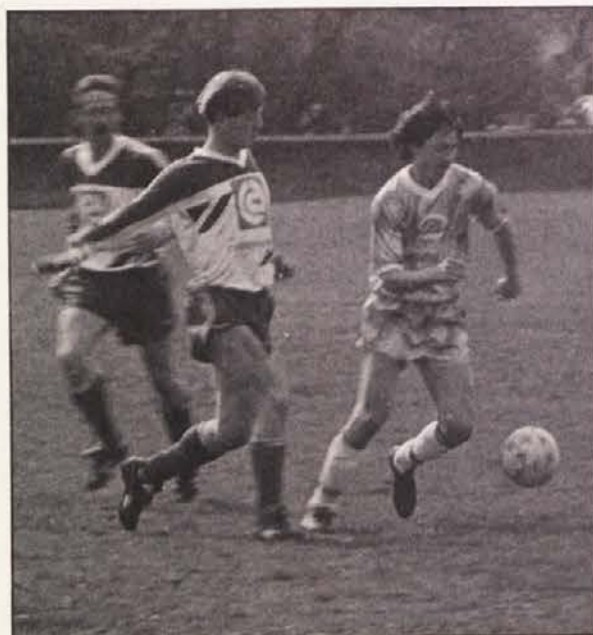
Nazadovanja selske nogometne ekipe ni mogoče utemeljiti le s predčasno zapravljenostjo za naslov prvaka drugega razreda. Kar so igralci iz Sel pokazali v nedeljo na tekmi proti Welzenegu, je mogoče opisati kvečjemu z izrazom „porazno“. Naj izpostavimo le redke izjeme: Aleksander Mak, s 16 leti najmlajši v prvi ekipi, je bil še najbolj borben, prizadeven je bil tudi Flori Oraže, legio-

nar Radosavljevič je igral brez napak, Kurti Hribernik se je vsaj prizadeval za kvalitetno igro. S tem pa smo že pri glavni hibi Selanov: na igrišču so ustvarili vtis, kot da jim sploh ni mar za nogomet, pogrešali smo vsakršno borbenost ali požrtvovalnost, natančne podaje pa so bile zelo redke. Povrh tega pa je bilo opaziti, da npr. Pavel Čertov na tekmo sploh ni prišel.

V taki situaciji je seveda obupan tudi sek-

cijski vodja Nantej Olip: „Odstopil bom. Za to se ne spleča žrtvovati čas, ko pa so igralci skrajno neresni. Ne hodijo na treninge, čeprav imamo celo novo telovadnico, na tekmah se ne borijo.“

Torej je prihodnost nogometa v Selah vprašljiva, kajti z receptom, da bodo zmagali le v primeru, če bo kdo slučajno pravilno zadel žogo, ne bo šlo... Pa čeprav so to nedeljo tudi tako še zmagali.

Zdravko Oraže (desno) ni v formi.

ŠPORT

1. Wrolich

Peter Wrolich, slovenski kolesar, se uveljavlja tudi med juniorji. To je dokazal pretekli vikend na tekmah v okviru velikovških kolesarskih dnevov. V krožni vožnji s ciljem na Djekšah je bil skoraj za celo minuto hitrejši od drugouvrščenega Heranofa (Judenburg), v vožnji na cesti pa je postal tretji. S tem je potrdil, da z njim lahko računamo tudi letos. Mlademu Petru želimo mnogo uspehov!

Ahim Oraže (desno) je dosegel edini gol.

Strelci odpovedali

Igri sta potekali podobno: tako igralci SAK kot tudi Bilčovsa so imeli že v prvih minutah svojih tekem vrsto dobrih priložnosti za zadetek, toda obe ekipi sta izkoristili le po eno. Obenem pa sta obe imeli naposled se srečo, da nasprotnik ni vsaj izenačil. Tako je SAK premagal ATSV Wolfsberg z 2 : 0, Bilčovs pa Oberglan z 1 : 0. Ta dva rezultata sta vsaj v toliko zadovoljiva, da je SAK v koroški ligi ohranil svoje vodstvo, Bilčovs pa je premagal

neposrednega tekmeca za obstoj v spodnji ligi.

Presenetljivo borbeni pa so bili v tem kolu Šmihelčani, ki so na tujem odvzeli točko vodečemu Grebinju. Vsekakor so po tem lepem uspehu rešeni največjega strahu pred možnim izpadom iz 1. razreda. Spet pa je izgubila Globasnica, ki se na domačem igrišču proti St. Michaelu iz Labotske doline ni znala uveljaviti. Še naprej pa zmaguje Železna Kapla, ki še vedno upa, da bo morda postala prvak.

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK - ATSV Wolfsberg 2 : 0 (1 : 0)
Trnja vas, 550 gledalcev, sodnik Kandolf (dober); **postava SAK:** Preschern; Ramšak, F. Sadjak, L. Sadjak, Kreutz; Krausler, Galo, M. Sadjak (67. Šmid), Stanislavljivič; Lippusch (76. Blažej), Blajs. **Gola za SAK:** Lippusch (4.), Stanislavljivič (92.). **Ostali rezultati:** Klopinj - Rapid 0 : 2, Matrei - Wietersdorf 3 : 0, Mölltal - Rapid Lienz 0 : 0, FC Šentvid - Breže 1 : 0, Borovlje - ASK in Pliberk VSV odpovedani.

Bilčovs - Oberglan 1 : 0 (1 : 0)
Potok, 250 gledalcev, sodnik Dobnik (povprečen); **postava Bilčovsa:** Katnik; Partl, F. Quantschnig, Schellander, J. Kuess; W. Kuess, Stojilkovski, Ogris, Hobel; Weichboth (87. G. Schaunig), A. Quantschnig (60. Rais). **Gol za Bilčovs:** W. Kuess (20.). **Ostali rezultati:** ASV Celovec - Šentandraž 0 : 2, Liebenfels - Velikovec 2 : 0, Ruda - Bad St. Leonhard 0 : 0, Vetrinj - Žitara vas 1 : 0, Treibach - Rožek 2 : 0, Mostič - Žrelec 0 : 0.

Welzenegg - Sele 0 : 1 (0 : 1)
KAC-igrišče, 150 gledalcev, sodnik Unterlugauer (brez napak); **postava Selanov:** Užnik; Radosavljevič, K. Hribernik, Kulmež, Fl. Oraže; M. Mak, Zd. Oraže, A. Mak, N. Hribernik; A. Oraže, M. Oraže. **Gol za Sele:** A. Oraže (29.).

Koroška liga

1. SAK	19 12 5 2 23:7 29
2. Trg	19 11 6 2 22:6 28
3. Matrei	19 10 5 4 32:16 25
4. Pliberk	18 11 3 4 25:10 25
5. Wietersdorf	19 8 5 6 25:23 21
6. Rapid Lienz	19 5 11 3 16:14 21
7. Breže	19 7 3 9 22:22 17
8. VSV Beljak	18 5 6 7 24:23 16
9. Mölltal	19 6 4 9 24:23 16
10. ASK Celovec	18 5 5 8 23:31 15
11. FC Šentvid	19 5 4 10 14:24 14
12. Klopinj	19 5 4 10 19:32 14
13. Wolfsberg	19 4 5 10 28:37 13
14. ATUS Borovlje	18 1 6 11 11:40 8

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	19 12 7 0 47:18 31
2. Vetrinj	19 10 8 1 34:10 28
3. Velikovec	19 8 8 3 39:22 24
4. Žrelec	19 8 7 4 36:20 23
5. Liebenfels	18 7 6 5 32:27 20
6. Rožek	18 8 4 6 32:31 20
7. Žitara vas	18 5 7 6 22:22 17
8. Bilčovs	19 5 6 8 22:27 16
9. ASV Celovec	19 5 6 8 33:39 16
10. Oberglan	18 6 3 9 31:45 15
11. Mostič	18 5 4 9 29:41 14
12. Šentandraž	19 4 6 9 24:47 14
13. St. Leonhard	18 2 7 9 18:28 11
14. Ruda	19 1 9 9 22:44 11

1. razred D

1. Grebinj	19 11 7 1 31:9 29
2. Metlova	19 10 8 1 37:18 28
3. Železna Kapla	19 10 6 3 30:16 26
4. Pokrče	19 10 6 3 29:15 26
5. Frantschach	19 11 4 4 35:22 26
6. Dobra vas	19 10 5 4 41:24 25
7. St. Michael/L.	19 8 4 7 37:25 20
8. Galicija	19 6 6 7 32:30 18
9. Labot	19 7 1 11 29:48 15
10. Globasnica	19 5 4 10 33:42 14
11. Šentpavel	19 4 5 10 23:41 13
12. Šmihel	19 2 8 9 22:32 12
13. Reichenfels	19 2 3 14 15:41 7
14. Sinča vas	19 1 5 13 19:50 7

2. razred E

1. Šmarjeta	18 16 2 0 55:7 34
2. DSG Borovlje	17 11 3 3 43:17 25
3. Pošta	17 10 4 3 44:19 24
4. Sele	16 10 3 3 44:13 23
5. Heeresportverein	18 9 3 6 34:26 21
6. Welzenegg	18 8 3 7 27:21 19
7. Donava	18 8 3 7 36:44 19
8. Bistrica	16 6 5 5 35:19 17
9. Žihpolje	17 4 7 6 19:28 15
10. Golovica	17 3 4 10 23:61 10
11. Kriva vrba	17 2 5 10 22:30 9
12. Poreče	17 1 4 12 19:64 6
13. Hörzendorf	18 0 2 16 16:68 2

Šah: gimnazijci v finalu!

Dijaki-šahisti Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovence v Celovcu pod vodstvom profesorja mag. Mirka Laußeggerja so pretekli teden uspešno nastopili na kvalifikacijskem turnirju za deželni finale.

Med 14 ekipami iz vse spodnje Koroške je šestčlanska ekipa slovenskih gimnazijcev prepričljivo osvojila prvo mesto in si s tem tudi zagotovila nastop v deželni finalu sredi maja v domu glasbe v Celovcu, kjer bo nastopilo šest najboljših šolskih ekip iz vse Koroške.

Za slovensko gimnazijo so tokrat tekmovali Dunja Lukan iz 4. razreda, brata Boris in Marko Gallob iz 3. razreda ter Mark Wollrab (4. razred) in Štefan Amrusch, najmlajši član

ekipe iz 1. razreda.

Dunja Lukan in Boris Gallob sta s 4,5 točkami od petih partij le enkrat remizirala, Marko Gallob pa je prav tako odlično igral in iz petih partij zbral 4 točke. Mark Wollrab in Štefan Amrusch, ki sta oba prvič tekmovala na tako zahtevnem turnirju, pa sta po enkrat zmagala in na ta način prispevala k osvojitivi prvega mesta.

Mladi slovenski šahisti so uspešno zaključili

Bekštanj podlegel ASK

Šahisti iz Bekštana so v soboto v Vrbi izgubili finalno tekmo za koroški šahovski pokal. V dvoboju zagotovo najmočnejših ekip na Koroškem je ASK zmagal s 3,5 proti 0,5 in tako že drugič osvojil naslov pokalnega zmagovalca. V dolgo časa izenačeni tekmi so igrali: Mencinger - Hölzl 0:1, Bergen - Petschar remi, Müllneritsch - Kaspert 0:1, Legat - Zebedin 0:1. Kot smo poročali, je ekipa SŠZ z uvrstitvijo v četrtfinale dosegla doslej svoj največji uspeh.

tudi tekmovalje za pokal šolarjev 1990/91 za okraj Celovec-mesto in Celovec-dežela. Dunja Lukan je s 4,5 točke iz sedmih partij osvojila 3. mesto v skupni razvrstitvi in 3. mesto med dekletki, Boris in Marko Gallob pa sta s samo točko manj zasedla mesta med prvo desetorico. Aleksander Lukan je osvojil tri točke iz petih partij in postal 14., Borut Živkovič pa mu je sledil s 2,5 točke.

ŠAH

Šahovska naloga št.:83
Študija Paul Heuzkcker/Dunaj 1925
Beli na potezi matira črnega v treh potezah!

Pred reševalci je več kot 65 let stara študija avstrijskega problemista, ki je z zgornjo študijo vstopil v krog priznanih problemistov.

V poziciji na diagramu je ob štirih skakačih položaj črnega kralja zelo utesen. Kako poteka matni napad belih skakačev na črnega kralja, je tokrat naloga reševalcev.

Dobljani so prvaki

Odbojkarji ŠK Dob/Aich so že kolo pred zaključkom prvenstva koroški prvaki. V vsem prvenstvu so letos namreč izgubili samo prvo tekmo v Wolfsbergu, torej proti nasprotniku, s katerim so se tudi v finalnem krogu pomerili za naslov prvaka. Toda po nedeljskem prepričljivem nastopu v Wolfsbergu Dobljani že lahko proslavljajo. Wolfsberg so namreč tokrat premagali kar s 3 : 1 (13:15, 15:6, 15:11, 15:7) in imajo tako tri točke prednosti. To pomeni, da lahko v petek (glavna šola, 20.15) povratno tekmo celo zgubijo in so kljub temu prvaki. Za izreden uspeh gre velika zasluga legionarjema Borisu Skudniku in Mirku Jezerniku, seveda pa tudi trenerju Mirku Rebuli. Na te pa se bodo Dobljani opirali seveda tudi

v kvalifikacijskih tekmah za vstop v regionalno ligo.

Za veliko presenečenje so poskrbele ženske ŠK Dob/Aich, ki so letos prvič nastopale v koroški ligi in osvojile naslov koroških vice-prvakinj. Izgubile so le proti Wolfsberžankam, s katerimi bodo v petek (19.00) odigrale tudi zadnjo prvenstveno tekmo.

Presenečenje

Za pravo presenečenje je poskrbela namiznoteniška ekipa iz Kotmare vasi. V finalni tekmi za naslov prvaka je namreč v gosteh premagala Landskron s 6 : 3 (točke: Jesenko 3, Matjažević 2, Jesenko/Matjažević) in tako s točko prednosti prvič v klubski zgodovini postala prvak. Najboljši igralec finalnega dela je bil Mirko Matjažević,